

Dr. Marcell Mihály:

ADVENT

II/B/ rész: Advent I-IV.vasárnapjai Evangéliumaira építkező beszédláncok

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

4. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Előszó.....	3
I. beszédlánc címe: „Sötétségből – világosságba”	3
II. beszédlánc címe: „A sötétséget oszlató mécslángocska”	9
III. beszédlánc címe: Merre tör az ember?	15
IV/a. beszédlánc címe: „A várakozó emberek”	21
IV/b. beszédlánc címe: Az adventi ember.....	25
V. beszédlánc címe: „Az életút vándorai”	27
VI. beszédlánc: „Életünk szent kikezdései”	31
VII. beszédlánc címe: Hogyan közeledik felénk az Isten?.....	34
I. beszédlánc címe: Földi ember útja	37
II. beszédlánc címe: A kinyilatkoztatás fénye mellett.....	37
III. beszédlánc címe: A „Rorate” népe	37

Előszó

A most következő beszédvázlatok úgy kapcsolódnak össze, hogy az Advent négy vasárnapja összefüggő beszéd-tételt kap, és így az egyes beszédek egységes gondolatnak részlet tételeivé válnak. Ezt pedig azért állítjuk össze, mert fontosnak tartjuk, hogy az **egész Advent lelkét** tükröző gondolatcsoportokat is fejtegyünk. – Természetes, hogy az igehirdető szabadságától függ, hogy az egységes sorozatból válasszon-e, vagy egy-egy evangéliumi szöveghez fűzze gondolatait. – Magunk részéről melegen ajánljuk az ilyen beszédláncokat, mert az egyes gondolatoknál az egységes gondolatfűzés jobban ragad és könnyebben megjegyezhető. – A most következő beszédláncok **csak** a négy adventi vasárnap Evangéliumára szóló beszédek foglalkoznak magukban. – De miről szólnak ezek a beszédláncok? Mivel döntő jelentőségűnek tartjuk, hogy **ezek az evangéliumi szöveghez** csatlakozzanak, azért olyan tetteket akarunk itt fejtegetni, amelyek **alátámaszthatók** a napi Evangéliummal. – De azt is el szeretnénk érni, hogy ha valaki csak egy-egy vasárnapra akarna a beszédláncból meríteni, akkor összevonva több beszéd gondolatát szélessé terebélyesíthetné a kérdést és így, akár az előző, akár a következő beszédekből merítve, több gondolatot fejtegethetne.

* * *

I. beszédlánc címe: „Sötétségből – világosságba”

A sorozatnak lényege az lehetne, hogy az **emberiség Adventje** és az **egyes ember életadventje** csak a **karácsony csillagfénye mellett talál kielégítő értelmet**. – De természetesen arra is ki kell terjeszkedni, hogy ez a megértés ne maradjon elhatárolt értelmi elgondolás, hanem a négy vasárnapon át kiszélesedve a hívő lelkét előkészítse a karácsony örömére. Így tehát gyakorlati jellege is ütemeztetés! –Mivel pedig a gyakorlati életben igen fontos a **lélek megtisztulása** és újjászületése, ezért ezt a feladatot, az adventi feladatot állandóan kell hangoztatni. – Lássuk most ezeket egyenként.

1. beszéd: **Potestas tenebrarum** (Dogmatikus beszéd: Isten keresés)

Bev.: Advent homályos napjai, reggelei az emberiség lélekhomályának jelképei. Az egész Krisztus várás ugyanis végül azt jelenti, hogy a tapogatózó emberiség életutakat kereső, történelmi vágyakozása mellett az egyes ember is áhítzik valami szebb, valami nemesebb után. Az ember világa ugyanis nem éjszaka. Még a ködös homály sem lelkünk óhaja. Mi a világosságot keressük... Sőt a világosság emberei vagyunk! Nekünk az Egyház azt súgja: el fog jönni a Messiás, a világ megváltója! Lux vita est! – Erről zeng fenségesen az Egyház himnusza mondván: „...azon a napon: a hegyek édes musttól csepegnek, s a halmokon tej folyik...” (Jóel 3,18); „Zengedezzél Sion leánya, ujjongj, Izrael, örvendezzel és vigadj teljes szíveddel” (Szof. 3,14); „... és bevonul az Úr, az én Istenem összes szentjeivel együtt ... és világosság leszen ...” (Zak. 14,5 és 7) ... – De kérdés marad számunkra: véget ért-e valóban az emberi élet sötétsége?

1. A vakok számára nem.

Ez az első felelet. – nem a szeme világától megfosztott drága testvérekre gondolok. Azokra, akik előtt homályos a világ, mert zárt a lélekkapu, melyen beléphet a külső teremtmény... **De nem zárt a lélek**, amelyen beléphet az Úr!

a) Van, - azt gondolom – aki önmaga homályosította el a szemevilágát. Ő csak a legszűkebb körre szorítkozva lát. Magát, anyagi életét, örömét, élvezetét, szürke otthonát, gúnyját látja... De ezeket azután áhító lélekkel, zsongori, bűnös élvezettel hajszolja. Nem lát messze, az ég felé... Egy urat lát: az érteket. Ezeknek „istenük a has...” (Fil. 3,19). Egy értéket hajszol: az örömet. „Citara és hárfá, dob, fuvola és bor van lakomáitokon, de az Úr cselekedetére nem néztek...” (Iz. 5,12). – Krisztus? Idegen fogalom előttük. Pedig Krisztus adhat csak igazi látást. „Menjete, jelentsétek Jánosnak, amit hallotok, és láttok: Vakok látnak, sánták járnak, leprások megtisztulnak, süketek hallanak, halottak föl-támadnak, a szegények pedig hallgatják az evangélium hirdetését” (Mt 11,4-6). – Hát még a krisztusi élet?! Ismeretlen gondolat. Ha pedig nincs lelki, szellemi élet, akkor tényleg nincs **megváltáson alapuló átváltozott élet**. A vakok nem látják, tehát nem élnek.

b) A pesszimisták sem látták. Wittich szerint: „Hol a megváltó nemzedék? Nem látom, csak a

bűnt és bűnfertőt látom...” Persze, mert **csak** a külső formát, rendet feldöntő bűnös kezét látod... Hát a lelkek belső, ezeryi jótettét? Azt nem látod, mert ezek a **renddel egy vonalban** haladnak... Végül ti is vakok vagytok, mert a pesszimizmus szellemi köd, amely lélekhorizontot zárol (Hartmann, Heidegger).

2. A látók számára igen.

Ez a második fejelet. Azok a látók, akik **befelé** és **felfelé** tudnak nézni. Látják a lelkek belső, csendes átalakulását. Külsőleg finomodást, egyének lassú átváltozását, a földies embernek lelkivé alakulását és látják az égbe törő ember munkáját, erőfeszítését.

a) Nézzünk vissza a messze múltba!... Azonnal látjuk, hogy van nagyvonalú átalakulás. Nem kell visszasírni a régi jobb múltat. Ott az emberi egyéniség nem volt érték. Rabszolga, zsellér, jobbágy alig ment számításba... Igenis van nagyobb emberi átértékelés. Ezt pedig a Megváltó tanítása hozta: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

b) És keressük csak, hogy miben áll ez, és reátalálunk, hogy ez **egyéni áthasonulás** Krisztushoz. – Szentek galériája, egyének erkölcsi, természetfeletti erőfeszítése. Ezek mind kezdetek... Átalakulások... magunkban is sokszor érezzük ezt. De honnan veszünk erőt? A Megváltó hitéből és érezhető kegyelmi kiáradásából. Érezzük, hogy a Megváltó óta erőteljesen árad az Isten kegyelme. – Azt szívesen elfogadom, hogy ide **optimizmus** kell. Azért azok látnak így, akik derűs, győzedelmes, bizakodó nagy lelkek. Olyan jerikói vakok, akik bizalommal kiáltják Jézus felé: Amikor meghallották, hogy Jézus megy arra, kiáltozni kezdtek: „Uram, Dávid fia, könyörülj rajtunk!” A nép csitította őket, hogy hallgassanak. De ők annál jobban kiabáltak: „Uram, Dávid fia, könyörülj rajtunk!” Jézus megállt, magához hívta őket és megkérdezte: „Mit tegyek veletek?” „Uram, felelték, hogy megnyíljék a szemünk”. Jézus könyörületre indulva megérintette szemüket. Azonnal visszanyerték látásukat és követték őt. (Mt 20,30-33) – Nem szabad összeroppanni, ha göröngyök hullanak reánk. A hegyek omlása se roppantson össze. Ezeket végül is a szellemi élet világában a Megváltó Krisztus isteni keze irányítja és értékesíti.

Bef.: Véget ért-e a sötétség? – kérdem ismételtén. Attól függ, hogy milyen lélekkel nézek ki a lelkek ablakából. Ha nem világít lelkemben a **hit mécsese**, akkor sötét az éjszaka. Ha kigyulladt a lélek tüze, ha eleven a hitem fénye, akkor derűbe vonódik az élet. Lelkem kicsi fényénél keresem és a hit kegyelmének örök fényénél találok meg életem örök szent fényforrását, a megváltó Krisztust. – Az Evangélium igéje lesz a fény. Az apostollal vallom: „Nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten ereje az minden hívőnek, elsősorban a zsidónak, aztán a pogánynak üdvösségére” (Róm. 1,16). Végül pedig úgy lobbantom fel a hitnek szent fényét, hogy igaz legyen reám vonatkozólag szent Pál szava: „Az igaz a hitből él” (Róm. 1,17).

*

a) Ez a szentbeszéd reáépíthető arra a **történelmi tényre**, amely szerint a népek állandó vágya – a **látás**. – Minden nép kereste az Istent. Vágyott a jobb életre! „Lux ex oriente!” – **Alkalmazás:** ősi vágyunk az égi fény!

b) Reáépíthető továbbá arra a **mesére**, mely szerint a tündérvilágok felé törtető meseemberek könyörögve könyörögnek olyan csodagyémántért, amelynek sugárfénye reávilágít az egyetlen és helyes útra. – **Alkalmazás:** az életet kellene megvilágítania az ég Urának!...

c) Reáépíthető végül a pogány **hitregére**, mely szerint Prométheusz ellopja a tüzet az égből, hogy fényt hozzon a sötét világra... **Alkalmazás:** milyen nagy isteni kegy, hogy az Úr Messiást ígér, Aki nek fénye belevilágíthat a sötét élet ködébe!

*

2. beszéd: **Spes Profetarum** (Dogmatikus beszéd: Az Isten gondoskodó)

Bev.: Mikor nehéz sötétség borul a tájra, akkor csak a reflektorok fénye tud átvágni a vastag sötétségen. Mégpedig azért, mert ez a csodás fényforrás elüzi a homályt, előre küldvén a világosság sugárkévét. – De még a parányi mécsfény is biztató, ha vándorutat járva, erdők rengetegébe jutunk. Reményt nyújt a fény, mert ahol lángja lobban, ott emberek tanyáznak. Ezért imádkozik a királyi Zsoltá-

ros: „Nézz reám és hallgass meg, Uram, Istenem! Ragyogtasd fel szememet, hogy halálos álomba sohasse merüljek” (Zsolt. 12,4). – Az élet éjszakája, a bizonytalanság sötétsége reánehedezett az emberiség lelkére. „Potestas tenebrarum” uralkodott a nemzetek és egyes emberek felett. Ezt a sötétséget csak olyan fénycsóva törhette át, mely sugárfényét az **eggek messzeségéből** sugározza. Ez az égi fényvetés az isteni küldötteknek, a prófétáknak égi adománya. Adomány az emberiség számára, melynek ködös életéjszakájában szebb jövőt jövendöl és fényt vet a messzi jövőbe. „A nép, mely sötétben járt, nagy fényességet lát: azok számára, kik a halál árnyékának országában lagnak, világosság támad” (Iz. 9,2). – Majd így folytatja: „Én, az Úr hívtalak meg téged igazságban, fogtam meg kezedet és őriztelek meg, és tettelek a nép szövetségévé, a nemzetek világosságává” (Iz. 42,6). – Méltán kérdezhetjük, milyen volt az ószövetségi ember lélekvilága és milyen a ma emberének lélekhorizontja? – Kódok világában élt, sokszor él is az ember.

1. A népek, nemzetek hullámai hömpölyögnek végig a történelmen.

Ádám sarjai nagy és széles réteggé tágultak, egyik a másikat váltotta fel a történelem színterén.

a) Minden nép bölcsei azt kérdezték: miért e földi törtetés? Hol itt a hivatottság és céltudatosság? A sötétségben nem gyulladt ki a tisztán látás fénye; a **bizonytalan „nescius” volt az általános felelet** (Du Bois-Reymond). – Az különösen örök nehézség maradt, hogy cézárok, fáraók, patríciusok mellett ezrével sínylődött a szegény nép tömege... Az emberiség kibontakozása és annak útja homályban maradt.

b) Az Istentől küldött próféták kellettek ahhoz, hogy belekiáltsák a nagy világba, hogy napkeletről és napnyugatról összegyűjti az Úr az Ő népét, hogy boldogabb hazába vezesse őket. „Az Úr lelke van rajtam, mert felkent engem az Úr, elküldött engem, hogy örömhírt vigyek a szelídeknek, megszégyenítsem a megtört szívűeket, szabadulást hirdessek a foglyoknak, megnyílást a bezártaknak” (Iz. 61,1). – Ez a **fénygyújtás reményt keltett**, mert a remény éltet, bátorít. Egyelőre csak a zsidó nép hallotta Mózes, Izaiás, Dániel beszédét, de ébren tartotta az egész világ számára, hogy jönni fog a nagy Útmutató, Vigasztaló, a Megváltó. „Ezért az Úr maga ad majd nektek jelt: Íme a Szűz méhében fogan és fiút szül; neve Emmánuel lesz” (Iz. 7,14). Ugyanezt zengi az Egyház éneke: „Magasságos Ige, örök Atyád öléből származó, ki a múlt idő során a földre szállsz, segélyhozó” (adventi matutinum himnusz, Sík S. fordítása). – És ez általános lészen! „Megismertette az Úr az ő szabadítását, megmutatta nemzetek előtt igazságát; megemlékezett kegyességéről, Izrael házához való hűségéről. A föld határai mind látják Istenünknek szabadítását. Ujjongjatok az Istennek, országok mind, énekeljete, örvendjete, zengjete” (Zsolt. 97,2-4.). „Nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten ereje az minden hívőnek, elsősorban a zsidónak, aztán a pogánynak üdvösségére” (Róm. 1,16). – Parányi mécsfény volt ez, melynek világító körzete szűk körben hatott, de onnét fokozatosan szerteáradt az egész emberiségre. „Örvend majd akkor a pusztaság s a járatlan vidék, ujjong majd a sivatag, és virul, mint a lilium” (Iz. 35,1).

c) A zsidó nép szerény tartály maradt, amely a tüzet hordozta, napjai pedig alázatos élesztői, gondozói. Amint az örök tüzet a szentélyben ápolták, úgy a lélek tüzet, a remény tüzet is ébrentartották. Szt. Pál ezt mondja: a zsidók előnye az, „hogy Isten rájuk bízta a kinyilatkoztatását” (Róm. 3,2). – Még a fogságba vetett nép prófétája, Jeremiás is elrejt a szent tüzet Hóreb hegy sziklájába, hogy hazatérve újra lobbot vessen... A remény tüzet pedig a lelkekben vitette Babilon vára felé. – A nép hite élt! Jönni fog a Megváltó! Ezt fejezi ki fenségesen az Egyház imája: „Ti, Izrael hegyei, terjesszétek ki ágaitokat, boruljatok virágba és hozzatok gyümölcsöt: közel van már, hogy eljőjön az Úr napja. „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegték a felhők az igazat; nyílják meg a föld és teremje a szabadítót” (Iz. 45,8 és Resp.).

2. Az Ószövetség ködösségét ma is éli borongósan az ember.

Az egyes ember lelke is fényt, derűt, vigaszt vár.

a) Valami csodálatos, hogy a Megváltó eljövetele előtt az ember mint egyén, mint az Istentől küldött égi követ, mint külön érték eléggé elködösödött fogalomnak mondható. – A kasztok vasfalai átjárhatatlanná tették az összeforradást. A szegény, a gyenge igen gyakran rabszolga sorsban szenvedett. Az embert a külső kiválóságok tették kiemelletté. A lélek belső ereje nem tudott áttörni a reáhengetett földi nehéz tradícióinak göröngyökén. A lélek mélyéről állandó sóhajként sikongott a néma hang: ki fogja elhengeríteni a követ?

b) A próféták hangja azonban **égi követről** szól. Olyanról, akinek eljövételénél: „...Vakok látnak, sánták járnak, leprások megtisztulnak, süketek hallanak, halottak föltámadnak, a szegények pedig hallgatják az evangélium hirdetését” (Mt 11,5). És mi ez a jó hír? Az a jó hír, hogy Isten fiai, Krisztus testvérei és a mennyország örökösei vagytok. Ennél nagyobb jó hír el sem képzelhető. Erről zeng fen-

ségesen a próféta mondván: „Most is visszatérnek az Úr megváltottjai, dicséretet zengve Sionba érkeznek; örök vidámság leszen fejükön, örömet és vidámságot érnek, és megfut a fájdalom és a sóhaj” (Iz. 51,11). – Majd így színezi a boldogok örömét: „...örvendeztek és vigadtok majd mindörökké azoknak, amiket majd teremtek; mert íme én Jeruzsálemet vidámsággá teremtem, népét pedig örömmé” (Iz. 65,18). – Ezt a teljes fényben nem tündöklő, de reménységben csillanó hírt hozzák az ég követői és ezzel emelik a saját kicsiségét érző, szenvedő, nyögő ember lelkét. Ez is fény, – égből jövő! Ez is remény, – életet élesztő! Spes prophetarum – spes afflictorum!

Bef.: Amikor az Ószövetség szent könyveit forgatom, akkor visszafordítom a történelmet. A héberül írt szöveg utolsó lapját **előrefordítom**, mintha visszafelé járnék a történelem útján. **A fényből lépek a homályba...** Mindig sötétebb életterületre; oda, ahol már csak a próféták reménykeltő szavait olvasom... Én azonban boldognak érzem magamat, hogy ebben a világban élek, ahol valóság a vágyva vágyott: Spes prophetarum! Boldogan hallom a messziről hallatszó égi vigaszt, amely azt hirdeti nekem: „Közel van, hogy eljőjön az ő ideje, és napjai nincsenek távol, mert az Úr megkönyörül Jákobon és ismét kiválasztja Izraelt” (Iz. 14,1). – Sőt még azt is hallom a vigaszt hozó prófétának ajkáról: „Gyermek születik ugyanis nekünk, és Fiú adatik nekünk, s a fejedelemség az ő vállára kerül, és leszen az ő neve: Csodálatos, Tanácsadó, Isten, Hős, az örökkévalóság Atyja, a béke Fejedelme (Iz. 9,6).

*

a) Ez a szentbeszéd példászerűen fejtegetve átépíthető a következőre: arra az **ószövetségi** történetre, mely szerint a templom szent oltára előtt állandó, örök tűzön illatozó tömjén áldozat szállt az ég felé. – **Alkalmazás:** ilyen élettűz a próféták isteni igéje.

b) Vagy átépíthető arra az **ószövetségi** történetre, mely szerint a templom szent tűzét a próféta elrejtette Hóreb hegyének barlangjába, hogy az igaz Isten szent tüze soha ki ne aludjék... „Amikor aztán Jeremiás odaért, barlangszerű üreget talált ott. Ebbe bevitte a szent sátrat, a frigyládát meg az illatszeroltárt, és elzárta a bejáratot” (2Mak. 2,5). – **Alkalmazás:** emberlélek is hordozza ezt a szent tüzet...

c) Végül is felépíthető a beszéd a pogány ókori bölcsék kutatásaira, amelyek állandóan a keletről jövő szebb élet hirdetőjéről szólnak. – Ugyanez csendül fel Vergilius eposzában is. – **Alkalmazás:** ősi lélekhang, hogy Istent kell várni, fogadni az embernek!

*

3. beszéd: **Lélekéjszakák** (Erkölcsi beszéd: Az Isten nyomdokain járó ember)

Bev.: Állandóan – most már a harmadik vasárnapon – hirdetjük az adventi homályt és állandóan hangoztatjuk, hogy az örök Advent a lélek legmélyebb mélységeiből robban elő és az emberélet megvilágítását célozza. Senki sem születik a **fény emberének**, de azzá **dolgozzuk ki magunkat**, – nagy adventi várakozással. – Van igenis homály bennem is! Mert ha kutató szemmel magunkba nézünk, akkor függönyök húzódnak szét a lélek zárt világa előtt és igen sötét múlt, életfolt tűnik fel a szentélybe látó szemek előtt. – Az Advent fényét kereső kutatásra lehullik a külső lepel... Nem számít a máz, az álarc, amellyel a világban járunk. Az élethazugságok szövevénye szétfoszlik a kutató adventi mécses előtt és pusztán marad a lélek... Mit látunk víziószerűen lelkünk mélyén?

1. A próféta irányt mutató karját.

Észre kell vennem és magam életére is meg kell állapítanom, hogy a sötétség uralmát nem tudta áttörni a próféták reményt vető fénylobbantása. Homályt látunk még most is mindenütt... A lelki élet és **az örök tájak felé fordulás áhítozása** idegen még az emberek előtt. Ha nem látnánk néha liliomokat, ha nem észlelnénk megtérő szent Pétereket, eltévedt, de visszatérő bárányokat, akkor megkísértené a sátán, hogy adjuk fel a reményt... Mert nincs remény ott, ahol még a homály mélyén sincs erőfeszítés, hogy a lélek éltetőjét, a fényt vegye az ember. A homályban maradóknak, akik jól érzik magukat a penészes pince mélyén, keserű lélekkel csak ennyit mondhatnánk: boldogulj, ahogyan alacsony életszintjád kielégíti gyarló, vakond életedet. – De Advent fényt vet a sötét lelkekbe is és fénye hív. A homályból a világosságra, a szennyből a tisztaságra. Fülünkbe súgja, hogy rejtett, titkos erők égnek benned a hamu alatt... Talpra kelhetsz, felszíthatod a parazsat... Az egyéni ember életében is hosszas várakozás után, előkészület után még mindig nem diadalmas az élet...

a) Mit mutatott nekünk is a próféta misztikus karja? Isteni tervet a teremtés fenséges alakjában, boldogító ígéretet a bűnbeesés idejében, Áron vesszejének kivirágzását a kételkedés perceiben, Jessze törzséből fakadó Messiást a bizonytalankodás ködében, Áldozati Barányt a megigazulás érdekében. – Olyan reáutalások ezek az igazi, isteni szeretetre, amelyekre bizakodó és meginduló lehetne a föld-zarándoka. Mintha arra mutatna a próféták serege: így szeret Isten, és várhatod az égi Fény érkezését!

b) De milyen még most is az emberiség életéjszakája? Amint az imént mondtam, azt színeznem kellene és reá döbbsz arra **önmagam** is, hogy ennek az éjszakának én is szellemi kóbor népe vagyok... Csak **ne másokról** állapítsd meg ezt a szomorú tény, hanem önmagadról is vedd tudomásul, hogy életéjszakában botorkálsz... Pedig láttad a próféták útmutató karját és hallottad harsogó kiáltását!... Könyörögve könyörögj, hogy felcsendüljön lelkedben az igazi karácsonyt hirdető boldog melódia, amely közvetlenül hirdeti neked ezt a nagy örömet: „A mi királyunk, Krisztus érkezik, kiről János hirdette, hogy eljön a Barány. Előtte elnémulnak a királyok, imádni fogják őt a pogányok” (Resp.).

2. De nem mindig látjuk az emberéletet változtató munkát.

Pedig az apostol keményen int: „Vessük le hát a sötétség tetteit” (Róm.13,12).

a) De mi az útja ennek a belső átváltozásnak? Az Evangélium gondolata utat mutat neked, amikor kettős feladatot állít eléd mondván: rombold a bűnös múltat és építsd a jövő isteni életét. – Rombolásod olyan legyen, hogy a lélek mélyén kő kövön ne maradjon... A megigazulás könnyeivel porhanyosítsd. Akaratod elszánt pörölycsapásaival zúzd szét a köveket, amelyek súlya a földre húzott. Tisztítsd meg lelked zugait, vedd a lelkiismeret fényét a sötét odúba. Ne felejtsd: a napvilágon szétfoszlik a kísértet-homály. – És ha gyenge vagy, akkor Krisztusnak bocsánata, isteni kegyelme erőt ad, hogy vágyakozó lélekkel, lendülő energiával temesd a múltat. Építs új életet. Ezt követeli az apostol mondván: „...ölsük magunkra a világosság fegyvereit” (Róm. 13,12). – A legnagyobb hivatás a világon önnön lelkednek kiformalása. – Az Advent nemcsak homály, hanem fényigény és misztikus látás időszaka is! – Ezért zeng az Egyház dala Advent esthajnalán: „Ó, Napkelet, örök fény ragyogása, jöjj és világosíts meg minket, akik a sötétségben ülünk és halálunk árnyékában” /ötödik Ó-antifona/. – Nemcsak tisztulás, hanem új kikezdés. – Vakít a fény? Ne félj! A titokzatosan hozzád szálló Krisztus meghozza az égi látás kegyét, és drága karácsony fakad drága szívedben.

b) De szükséges-e mindez? Kell-e a homályt oszlatni, fényt keresni? Kell-e a köveket rombolni és újra építeni? Aki élni akar, annak igen. A lovagias szellemű, a finom érzékenységű, a magasabb életelvek szerint élő embernek igen. – Aki homályban él, aki a szennyben jól érzi magát, annak nem. Aki szennyet keres mindenben, az nem akar tudni a fénykeresésről. A pince-odú lakóinak jó a homály, mert az ő lelküket nem csapja meg az adventi vágyakozás a tisztaság után. Ezek az emberek valóban az életéjszakák szerencsétlenjei és az életfolyam „vak pisztráng”-jai. – De a gondosabb figyelés után **fényt láttunk a lelkek mélyén**. Sötét és vigasztalan volna a világ képe, ha mindenütt homály uralkodnék. A mozdulatlan sűrű homály, amelyből sohase szállna fel a köd, hogy kisüssön az éltető napsugár. – Az emberek életének sodra a kereső, a törtető és bizakodó népek vándorserege. Bár ezt a látást csak a hit pislákoló mécsese lobbantja, mégis olyan fényesóva, amely az örök fény felé irányítja a vándorló embereket.

c) És hova visz az Isten gyújtotta léleklégy? A kicsi mécses a nagy fényhez: az örök Világosság-hoz. Ezért bízunk a tisztulás lehetőségében, azért hiszünk a tékozló fiúk megtérésében; mert a fény, ha kicsi is, ha még gyenge is, erőt jelent, az isteni akarat parányi szikráját. Ez a más világból eredő szikra lassanként világít a homályban is. Erőfeszítéseket tesz és adventi vágyakozással elindul a Teremtő felé. Útja romboláson visz át. Megbontja lelke sötét barlangját a karácsonyi szent gyónásban – innen diadalmas léptekkel halad tovább. Hiszen feléje nyúl a Megváltó Krisztus könyörülő, segítő, felemelő keze a szentáldozásban. – Ezek az emberek a lélekhajnalok diadalmasai.

Bef.: Így az Advent – nem hiába vágyakozás, hanem olyan termékeny sóvárgás, amely beteljesülést talál. „Valaha ugyan sötétség voltatok, most azonban világosság az Úrban” (Ef. 5,8). – A lélekéjszaka hajnalra virrad és az éneklő lélek Jézus inspirációi szerint lendületesen építi magát férfivá, isteni emberré. Aki nem nád, de tölgy! Erős, hatalmas! Gondolkozásban, erkölcsben, lélekben, életben.

*

a) Ez a szentbeszéd ráépíthető arra a **bölcséleti tételre**: „amilyen látószögből nézed a világot, olyannak látod”. – A pesszimista **csak** sötétnek lát. Az optimista szépnek és jónak **is** lát. – **Alkalmas**: a lélek vetíti a világra a saját képét.

b) Majd arra a **Stevenson**-féle angol költeményre, amely szerint a **sötétlelkű rab bilincset** és záró rostélyt **lát** ablakán, a **derűsebb** lélek azonban – **az eget látja**... – **Alkalmazás:** az Isten embere mindenben lássa az Urat!

c) Végül arra a közmondásra is építhető: „nincsen rózsza tövis nélkül”, de „nincsen tövis rózsza nélkül”. – **Alkalmazás:** a bűn kivételével minden jó és isteni, ha helyes szemszögből tekintem. – Sőt a bűn is lehet **jó alkalom**: „O felix culpa, qua fatem meruisti Redemptorem” (szt. Ágoston).

*

4. beszéd: **Karácsonyest csillagfénye** (Erkölcsi beszéd: A fényt kereső ember)

Bev.: Decembéri időben felhők és ködlapok takarják az ég azúrját és a csillagok milliárdjait. Kűszködik velük a napsugár, elbágyad a csillagfény. Mert nem törhet át a párás égtakarón. – Az ember életének egét az örök Nap, az Isten járja, lélekéjszakáját a próféták fényvetésének reménysugárkévéje futtatja be. Akár az egész emberiséget, akár önmagunkat nézzük, mindig arra döbbenünk reá, hogy itt is fénykeresés, csillagvárás, napsugár utáni áhítozás a legbelső vágyunk. Rettegünk a lélekéjszakától és keresve keressük a sötétséget úzó fénysugarat. Ezért zeng vigasztalón a királyi Zsoltáros, mondván: „És szájamba új éneket adott, Istenünket dicsérő szózatot. Sokan látják és megfélemlenek, s az Úrba vetik reményüket. Boldog az az ember, kinek reménye az Úr neve” (39. Zsolt.4-5). – Mi tehát az emberi élet áhítozása?

1. A népek életvonala – a fénykeresés.

De honnan állapítható meg ez a tétel?

a) **Pogány emberek** egész életükön fényt kerestek. A napot istenítik, imádják. A piramisok nyílásán betűz a delelő nap és a múmia szemére veti fénycsóvját. Azért írták a múmiára: „Amoneotefis fáraó úr nézi a napot!” Még a halálban is szembenéz vele, hogy az örök életben találkozzák vele. – A Zsoltáros szent igéje így zengi ezt a szent valóságot, amelyet haló porában is igényel a pogány fáraó: „Nálad van az élet forrása, és világosságod által látunk világosságot” (35. Zsolt.10).

b) A **pogány vallások** ereje és szertartásának lényege volt a tűz. Nemcsak feláldozó és elpusztító, hanem világító, irányt mutató. A tűz **istenné** is tétetett, mert fénye a sötétséget ölö hatalom...

c) A **zsidó nép** azután az igaz Isten fényét kereste. Bízott abban, hogy „Csillag kel fel Izraelből, és vonzó támad Jákobból”. Népek Csillaga! Népek vezére! Azért imádkozott évezredekén át a nép, hogy ráragyogjon fel az életre fényt derítő csodálatos csillagfény. Persze, nem az egészen természetvilághoz tartozó egeken járó csillag lesz a fontos. Jelkép marad az égítést és valóság lesz az életfényt derítő isteni követ. „Nem a nap szolgál majd neked továbbra is nappali világossággal, és nem a hold világít majd neked, hanem az Úr lesz neked örök világosságod, és Istened a dicsőséged” (Iz. 60,19).

d) A **keresztény Egyházunk** is ezért imádkozik. Igaz, hogy csak megismételve lélekben a nagy Advent vágyakozását... Ő már bírta és bírja az ég fényét, de egész Adventben imádkozva esdi le a karácsonyi csillag fényét. Felnőtt, gyermek egyaránt imádkozza, hogy érkezzék el a csodás éj, melyet fénybe von a karácsonyi csillag sugárkévéje. „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegjétek felhők az igazat; nyílják meg a föld és teremje a szabadítót, és legyen egyszersmind igazságosság” (Iz. 45,8).

2. Egyes ember lelke is fényt várhat.

a) A pogány tudósok is tüzet vártak és az igazi isteni tűz olyan fényt vetett vallásukra, hogy minél erősebb lett a tudományos élet fénye, annál homályosabbá vált a pogány istenek arca... /Szókratész/. **Az ember teremtette Olimposz eloszlott a tudomány fényének erejére.** „A nagy Pán halott!”... Még csak hirdetésben jeleztetett az égi Fény születése, máris halott lett az ember teremtette istenek serege. Azt mindenki érezte, hogy a Parnasszus felett még nagyobb messzeségben ott kell lennie az élet igazi Urának. Annak, akinek életmelegsége az emberi lélekben érzik, akinek a messzeségből törő életfénye pislákoló tüzeckét gyújt az ember lelkében is. – Ez az égi tűz! – Prométheusz a fát lobbantó tüzet hozta az égből...

b) De ki hozza az emberi lélek homályát megvilágító tüzet? Ez a kérdések kérdése az emberek lelkében. Pogányban, régi zsidóban évezredekén át élt. De még a mi lelkünkben is kérdéssé lesz. Pedig mi tudjuk és halljuk a feleletet, amely a beteljesedett Advent végén cseng: „Christus natus est nobis”.

c) És ennek a tudatnak ereje ellenére még ma is, a XX: század végén is keressük a karácsony csillagfényét. – Nem tudunk – hitünk erejével sem – visszamenni a szent est csodálatos világához. Mintha

a pásztorokat indító égi fény eltávozott volna a világűrbe... Pedig de szeretnők birtokba venni ezt a megvilágosult lelki hangulatot, amelyet pásztorokban, napkeleti bölcsekben teremtett... „Légy most világosság nekünk, szerelmeddel gyűjtsd meg szívünk, hogy a múlandót hagyjuk el s mennyből merítsük örömünk” (az adventi matutinum himnusza)... Azért készülünk alázatos pásztori lélekkel, a törődöttség lelkiségével... Azért öltözünk a királyok lélekruházatába, hogy napkelet bölcseiként vezető csillagot találjunk... Vágyakozunk, imádkozunk, hogy gyulladjon fel lelkünkben a karácsonyi est csillagfénye. Lelkünk mélyén ugyanis hisszük a Zsoltáros szavát: „Valóban, benne örvend szívünk, és szent nevében reménykedünk” (Zsolt. 32,21).

Bef.: Pásztorok, napkeleti bölcsek életadventje nem bízott beteljesülés közvetlenségében. Ez az Advent azonban élet volt. Vágyó és készülődő. Áldását abban nyerte, hogy előttük valóságban fellobbant a karácsonyest csillagfénye. Látták fényénél az Üdvözítőt. Aki közülünk erre az égi ajándékra vágyakozik, az életével tegye magát méltóvá az Üdvözítő fogadására.

*

a) Ez a beszéd átépíthető a betlehemi pásztorok **színpadra alkalmazott** beszélgetésére, amelyben a fény és angyaljelenés között arról esik szó: itt az Isten szól, siessünk Hozzá siető léptekkel! – **Alkalmazás:** az élet színpadán is keresd Istent!

b) Felépíthető továbbá Dickens: „Karácsonyi ének” c. regényének arra a jelenetére, amelyben reá-
 utal, hogy **látni csak Isten ihlette lelkeknek** lehet... De azok után mindent isteni színben látnak. Ez a mondat „az isteni álmat látó” és a látomás alapján zsugoriságból megtérő **Scrooge** ajkán hangzik el...
 – **Alkalmazás:** legyen életed isteni és akkor látni fogsz isteni módon.

* *

II. beszédlánc címe: „A sötétséget oszlató mécslángocska”

Ez a beszédlánc arra akarna figyelmeztetni, hogy bármilyen kicsi is a mécsvilág, mégis sötétséget oszlat... Ha az **emberiség egyetemességének** életkódéről szövegek, akkor az isteni kinyilatkoztatás felvillanása mécslobbanás. Ha pedig az **egyes ember életadventjét** értelmezem, akkor a legkisebb isteni kegyelem is **isteni tűzgyújtás** a lélek szentélyében. – Neveljük arra híveinket, hogy a legkisebb fényt is értékeljék és annak nyomán haladjanak! – A lélekben lobbanó fény – az égi Fényhez vezet! – Lásuk most az adventi beszédeket egyenként.

1. beszéd: **Mécslángok** (Szimbolikus beszéd: A lélek fénye)

Bev.: Az adventi ködös reggeleken kicsi lámpával ballagnak az emberek a „Rorate”-ra. A téli jeges utakon kopognak a csizmák... Jóakaró lelkek bandukolnak a templom felé... Ez a megszokott kép három mécsvilágot mutat. Az első kis lámpában pislákol, a második a lelkekben ég, a harmadik az oltár előtt lobban. Mindenik az utasé, a menő, a törtető emberé... – Az egyik a **földet taposóé**, a másik az **örök úton járóé**, a harmadik a **célt ért** emberé... Nézzük csak, mik és milyen értékeket hordoznak ezek a világító tüzek?

1. Lobog a kis mécses.

a) A kis kézilámpást az az ember lobbantja fel, aki hideg hajnalban, hittől indítva ennek fényénél akar az Isten házába jutni. Ezek a lámpást vasból, üvegből készítették, az egyszerű gyertyaszálat hordozó azért gyújtja meg a hajnal előtt ébredő ember, hogy fénye sugarkévév vessen az Isten háza felé vezető életútra. Így végül is ezt a lámpást a hit lobbantja fel. – Egekbe életvég után mehet, földi Isten házába mindig zárandokolhat. Ezért gyújt fényt, hogy a göröngyös utat megvilágítsa. Ez az egyszerű mécs is sokat mond. Arról szól, hogy a pihenésről lemondó ember a reggeli imádságok dicséretével éneket akar énekelni az Úrnak. Arról szól, hogy a mécses hordozók **élő mécsesek**, akik a hit erejéből táplálkozva világítanak másoknak is. Az Isten-keresés szent feladatára akarják oktatni a falu egyszerű népét is, gyermeket, felnőttet egyaránt...

b) Életpéldát nyújtanak az élő mécsesek... „Senki sem gyújt világot azért, hogy elrejtse, vagy véka alá tegye, hanem a tartóra, hogy aki csak belép, lássa fényét” (Lk 11,33).

2. De lobog az Isten gyújtotta lélekmécs is.

Lélekmécs?... Mi ez valójában?

a) Életszentély szerény tüze. – A hit fénye, az erkölcsi élet szent világossága. Jól jegyezd meg: égi fényvetés a kegyelmi élet! Ez a fényvetés az örök élet útját világítja maga és mások számára... Gyakran sötét ez az út, de az ember a lélek fényével, a hit erejével bevilágítja... Így látja meg, hogy nem ez a föld az igazi hazája. Valóságos fényben áll előtte ez az igazság: „Hiszen itt nincs maradandó hazánk, inkább az eljövendő után vágyódunk” (Zsid. 13,14).

b) Ezért vesz olyan életirányt, amelynek jelző póznája az egek felé tör. Reá is lép erre az útra, mert a lélek mécsese ezt világítja meg. Ha sötét az éjszaka, ha a küzdés és szenvedés sötétsége borul reá, akkor is ezen az úton halad és marad, mert a lélek mécsese erre világít... Ez valóban a hit fénye, melyet az ég kegyelme gyújt és a hitből fakadó élet sugárzása, melyet a kegyelemmel való együttélés lobbant. – Ez a fény végül is Istentől ered, sőt maga a földreszállt Istenfia. Ezért olvassuk az apostolnál: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

3. És az Istent keresők mécsese meg is találja az utat.

A templomba érő „Rorate”-sok kioltják a messziről hozott lángot, ott már egy láng: **az örökmécses lángja világít.**

a) Ez a fény már azért lobbant, hogy figyelmeztessen: itt az Úr! Csodás dolog ez! A lélekmécses Istenhez vezető életutat világít, a földi lámpás Isten házához vezető utat mutat, végül mégis mindkét fénypont **az Úr valóságos jelenlétéhez juttat.**

b) A földi mécs itt kialszik, de a lélekmécses erősebben lobbant. Erőt, kegyelmet, éltető olajat nyer Krisztus élő mécseséből.

Bef.: A „Rorate”-ról hazamenők már derengő, zúzmarás utakon járnak. Kezükben a lámpás, de nem lobbant a mécses lángja. De **lelkük tüze** annál erősebben világít. Erőt ad nekik Krisztussal való találkozás égi fénye. Ezért van az, hogy a „Rorate”-s emberek lélekkéfénye biztosabban világít az élet ösvényeire. Krisztus szava imígyen hangzik buzdítván: „Járjatok a világosságban, amíg a tiétek, különben elborít titeket a sötétség” (Jn 12,35). – A „fényt keresők” és „égi Fényt találó” emberek élete pedig fényben járó és világosságot szóró.

*

a) Ez a szentbeszéd átépíthető Wagner „Parsifal” c. operájának arra a csodásan szép jelenetére, amelyben az életfényt váró Grál-lovagok a szent kehely **izzásakor** reádöbbennek arra a tényre: vehető a szent és éltető ital, mert fénysugárban úszik a Szent Vért hordozó égi tartály. – **Alkalmazás:** ha égi fényt vet utunkra az Isten, akkor biztosan haladhat az ember.

b) De átépíthető továbbá a falu drága gyereknépének **Betlehem járására**, amely alkalommal egy gyertyaszál, fehér gyertyaszál jelképezi Krisztust, az örök Fényt. – **Alkalmazás:** az örök Tisztaság sugárzása az emberi életút helyes útmutatása...

c) Majd felépíthető az evangéliumi példabeszédre: „És ha világosságot gyűjtenek, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítson a ház minden lakójának” (Mt 5,15). – **Alkalmazás:** Isten az örök Fény, azért vonja fénybe az ember lelkét, hogy az is világítson másoknak az életúton.

d) Végül fölépíthető arra a sok-sok zarándok életére, akik keresve keresik és látogatják a szent helyeket, hogy lássák az örök Fény fellobbanásának szent helyeit (Betlehem...). De fokozható azok példájával, akik Krisztus születésének szent helyéről, a betlehemi templomból a szó igazi értelmében fellobbantott gyertyalángot **hazahozzák**. Gondolatuk ez: ahol az égi Fény fellobbant, onnét hozzák családi szentélyükbe a lobogó lángot. – **Alkalmazás:** milyen erőfeszítéssel hozzák haza a gyertyalángot! Mert **visszamennek** hónapok gyaloglásával, hogy az esetleg elaludtat újra gyűjtsák!... Hát mi mit teszünk? A lélek fényének fellobbantását!

*

2. beszéd: **Mécsessel a kézben** (Erkölcsei beszéd: A hit fényének hatása)

Bev.: Éjszakák csendjében és homályában parányi mécsessel jár az ember. Mécsének fényét lobbantja, hogy elvezesse a keresett otthonba. És a fény azért kell neki, mert látni akarja az akadályokat, hogy így kikerülhesse a veszélyes helyeket. – De keres-e szentebb helyet az ember, mint ezt a szent

otthont? Keres-e olyan szent világot, ahol a lélek beszélhet teremtő Istenével? – Azt igen könnyen feltehetnők, hogy ezt a helyet keresve keressük, de további kérdés marad, vajon könnyedén reá talál-e az ember erre az útra és eljut-e ehhez a szentélyhez?

1. Az ember életének felfelé törtető útját akadályok állják.

a) Figyeljük csak meg a köznapi élet útját. A falu útját kövek, göröngyök szegélyezik. Nehéz rajtuk a járás és törő munkát követel a gondozás.

b) Ámde ezek mind jelképek lehetnek – a lelkiéletet tekintve. A kő és a göröngy a gátló az úton. A lelki életben is akadály az anyagi élet sziklája és göröngyhalmozása. Ezek pedig nem mások, mint a földiek áhítozása, a lélek igényeinek elcsendesítése és így az életnek anyagiassá és silánnyá való elparlagiasodása. „Ahol a kincséd, ott a szíved is” (Mt 6,21). – És mik ezek a szellemi életet akadályozó tényezők? A földies élet, az anyagi gondolkodás, ösztönös bírvágy. Könnyen megbotlik bennük az ember. Lám! Ezért kell a hit mécsese, a lélek fénye, amely biztosan őriz a helyes úton. Ezt pedig az a Mester lobbantja fel, aki magáról azt mondja: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” /Jn 8,12/.

2. A sikamlós jég is fenyeget.

a) Ezt a rónák és mocsarak jégpáncélja hozza és a pehelyben hulló csillagocskák csalókéosan ellepik. Ezért kell a mécs, hogy megvilágítsa a jeget és biztossá tegye a rajta áthaladó lépéseit.

b) A lélek életében is sikamlós, elcsúszást okozó veszélyes **jégmezők** terülnek el. – Szinte áll a tavábbiakban is a hasonlat, hogy a szépnek ígérkező csillagocskák „kívánatosá teszik” a rajtuk járást... A fényes és csillogó vibráció ugyanis csalogató és így az ember életét erre csábító... De mik ezek valójában? Ezek az ösztönös élet testi kísértései. Jaj annak, akit félrevezet a jég felett csillogó hópehely! Az elcsúszik az élet útjain. Ezért int az Írás mondván: „Mert az idegen nő ajka méztől csepeg, és inye olajnál is simább, végül azonban keserű, mint az üröm, éles, mint a kétélű kard; lába halálra siet, és léptei az alvilág felé tartanak” (Péld. 5,3-5). „Vehet-e ember tüzet az ölébe, úgy, hogy ruhái meg ne égjenek? Járhat-e valaki izzó parázson, úgy, hogy talpát meg ne perzselje? Így jár, aki betér társa aszszonyához” (Péld. 7,27-29). „Az étel a gyomorért van, s a gyomor az ételért, de Isten mindkettőt elpusztítja. A test azonban nem a paráznaságért van, hanem az Úrért, az Úr pedig a testért” (1Kor. 6,13). Erre kell a **lélek mécsese!**... Ezt kell bevilágítani. Így lehet és kell meglátni: az Isten elgondolása szerint kevés érték lakik az ösztönös, érzéki élvezetben. Síkos talaj az egész, amelyen könnyen elbukik a vakmerően lépkedő és a lélekméccsel nem világító ember.

3. Végetűl az emberlélek útját szakadékok állják.

a) A természetes életúton ismeretesek ezek. Az árkok és szakadékok adják a legveszélyesebb területet. Ebbe zuhanva pusztulás fenyegeti az embert. Ezért viszi a földi mécses, hogy ezt a nagy veszélyt kerülni tudja. A nap fénye, vagy az értelem ismertető ereje óvnak ennek veszélyétől. – De a szellemi életben a tévelyek szakadécai, a kétségek süppedékei azok az akadályok, amelyekben elpusztulhat az ember. „... némelyek elpártolnak a hittől, a megtévesztő szellemekre meg ördögi tanításra hallgatnak. Ezek képmutató hazudozók, akiknek megbélyegzett a lelkiismeretük” (1Tim. 4,1-2). Ez az igazi lélek- és életszakadék, amely pusztulással fenyegeti az embert. – Ennek idejét előre jövendölte az apostol mondván: „Eljön ugyanis az idő, amikor a józan tanítást nem hallgatják szívesen az emberek, hanem ízlésük szerint seregszámra szereznek maguknak tanítókat és csiklandoztatják a fülüket, elfordulnak az igazság meghallgatásától és mesékre hajlanak” (2Tim. 4,3-4).

b) Akár a hit, akár az erkölcs területén tűnnek fel, minden esetben végleges veszéllyel fenyegetnek a lélekszakadékok. Különösen, ha életfelfogásunk, vagy alapvető erkölcsi tevékenységünk világát érintik. Ezek a lélekszakadékok akkor végső pusztulást hoznak, olyan formában, hogy megállítanak a továbbhaladás útján és egészen odaláncolnak a földies, anyagi élethez. – Ismét nem könnyű a menekvés és nem egyszerű a kiemelkedés. A magunk „életmécsese” nem elég fényerősségű, a ködbe húzó-dó. Íme! Ide égi fényünk eredményt hoz számunkra! A hit fénye! Ezért könyörgök, hogy ennek fénycsóvjára védje szakadékoktól életemet!

Bef.: Méccsel a kézben járjuk a sötét éjszakát vagy a ködös hajnalt. És lélekméccsel járom az életutakat, azért, hogy köbe ne üssem a lábamat, hogy el ne essem az életúton, hogy szakadékba ne zuhanjon az életem. **A hit mécsesével** világítok az életéjszakákon át. Védő és védelmező a **hit**, és ezért mondja az Írás: „... fogjátok a hit pajzsát, amellyel elháríthatjátok a gonosz minden tüzes nyilát” (Ef. 6,17). – Ennek ereje – életem védelmezője.

a) Ez a beszéd átépíthető arra az **őszövetségi** történetre, amely szerint a zarándokoló népet tűzoszlop vezette Kánaán földjére... „Ha felemelkedett a felhő a hajlékról, elindultak Izrael fiai seregről-seregre; ha állt felette, azon a helyen maradtak” (2Móz. 40,34-35). – **Alkalmazás:** minket is Isten hite vezet!

b) Továbbá ráépíthető arra az **őszövetségi** történetre, amely szerint az Istent hívó nép Mózes, az isteni követet követte útján. Isten parancsa így szólt: „Menj, gyűjtsd egybe Izrael véneit s mondd nekik: Az Úr, atyáitok Istene, Izsák Istene és Jákob Istene megjelent nékem és azt mondotta: Íme megemlékeztem rólatok s láttam mindazt, ami veletek Egyiptomban történt, s elhatároztam, hogy kivezetelek titeket Egyiptom nyomorúságából a kánáneusok, a heteusok, a heveusok meg a jebuzeusok földre, tejjel s mézzel folyó földre” (2Móz. 3,16-17). – **Alkalmazás:** Jézus és Egyháza a vezető fényünk!

c) Majd arra az **újszövetségi** történetre, amely szerint Péter a vízen jár, amíg hisz és süllyedni kezd, amint bizalmatlankodik... „Jöjj!” – mondta ő (Jézus). Péter kiszállt a bárkából és Jézus felé indult a vízen. De az erős szél láttára megijedt, s mikor merülni kezdett, így kiáltott: „Uram, ments meg!” Jézus nyomban kinyújtotta kezét, megragadta és azt mondta neki: „Te kicsinyhitű, miért kételkedtél?” (Mt 14,29-31). – **Alkalmazás:** bizakodó hit – biztos segítség!

*

3. beszéd: **Mécsgyújtók** (Erkölcsi beszéd: Az élet fénygyújtói)

Bev.: A cseréptartályban lobbanó kanóc csak az istállók és szobák, vagy országutak és gyalogösvények megvilágítója. Az **igazi mécs** az, amely bennünk, a lélek szentélyében lobban és így az örök élet ösvényeire világít és szórja sugárkévéjét. – Akadna-e halandó, aki nem kívánkoznék azután, hogy ez a mécs vessen lobbot lélek világában? Hiszen enélkül a lélekkfény nélkül olyan sötét az élet, olyan homályos az életút, hogy nem tud eligazodni az Isten felé törtető lélek. Mindnyájunk lelkéből kel fel ez a sóhaj: bár égve égne bennünk ez az isteni láng! – Keressük: kik és hogyan gyújtották fel bennünk ezt a szent tüzet?

1. Ezt a méceszt először a Mindenható lobbantja lánggra.

A születés szent percében, **mikor élő ember lép a földre**, akkor csodálatos égi fényvel lélektüzet kap az ember. A Szentírás szerint: „...arcára lehelte az élet leheletét” (1Móz. 2,7). Más szóval ez annyit jelent, hogy az első mécsgyújtás történik. Az Isten a lelket teremtő, lehelő, fellobbantó, tehát első mécsgyújtó. –Ez a mécs olyan fényvetés, hogy az értelem fényével bevilágítja későbbi korban az élet rejtélyeit.

a) Az első lobbantás – az **értelem** fénycsóvájának tűzfogása. Az ember ismer, értelmez... új világokat „teremt” (képzelet!). Ez az Isten adta szellemi erő olyan fény, amely a világon is átlát. – Sőt még az Istenhez vezető utat is látja. Ezt is megvilágítja. Erre is indítja az embert. „Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttünk, mert Isten nyilvánvalóvá tette számunkra” (Róm. 1,19).

b) Az értelem fénye után a **kegyelem** állandó tűzét is hozza az Úr. A keresztségtől kezdve minden kegyelemkiáradás Istentől adott égi fénygyújtás, amely az élet igazi értékeit világítja meg. Olyan isteni fénygyújtások ezek, melyeket az Úr végez a lelkekben. A próféta még csak ködösen szól erről a munkáról, mikor ezt mondá: „A kegyelem idején meghallgatlak téged, és a szabadulás napján segítségemre leszek” (Iz. 49,8). – De az apostol az egész életet átjáró eredményt közöl, mikor ezt mondja: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

2. De amellet tűzlobbantók a jó szülők, nevelők.

Az első fellobbanás az Isten kegyelme, ahhoz a tűzlobbantáshoz hasonlítható, mikor a templomokban az Úr oltárától vagy a megszentelt tűztől vesszük az első lángot (nagyszombati tűzszentelés utáni tűzgyújtás!). Később azután földi olajos korsókból tápláljuk az egészet. – Ezt a tűzgyújtást ajánlja a szülőknek az Írás: „Fiaid vannak? Neveld őket gyermekkoruktól fogva! Leányaid vannak? Órizd a testüket és ne mutass nekik nyájas arcot!” (Sir. 7,25-26).

a) Az emberi élet mécsese is a szülők és nevelők gondjaiban marad. Ők öntik lélektartályunkba tanításaik, intéseik bőséges életolaját. Ők az Isten küldötte helyettesek, és azért mondja a gyermekeknek a Bölcs: „Figyelmezz, fiam atyád intelmére, s el ne hagyd anyád tanítását, mert azok díszes koszorú a fejedre, és ékes lánc a nyakadba!” (Péld. 1,8-9).

b) Ők állnak a gyermek mellett, **hogy újra lánggra lobbantsák a hit** fényét, ha az életvihar eloltot-

ta a szent tüzet. Ők maguk gyújtogatnak a tanítás tüzevel... Ha pedig ez nem lobbantja lángra a gyermeklélek mécsesét, akkor imával imádkoznak, hogy ezek a szent tüzek az Isten kegyelmének áramlásával fogjanak lángot. (szt. Mónika). – Jól tudják ugyanis, hogy az Egyház szent tanítása szerint a hit kegyelme az égből ered. Jó úton járnak tehát a szülők, nevelők, ha az elaludt mécsesek lobbantását az Istentől várják. Annál is inkább, mert Mesterünk szava erre figyelmeztet: „Azért jöttem, hogy tüzet gyújtsak a földön: mennyire szeretném, ha már föllobbanna!” (Lk 12,49). – Az égi fénynek, a világító tűznek hasonlatát a **víz hasonlatával** cseréli fel a próféta, de végül is ugyanazt jelképezve ígéri az Isten életet segítő erejét: „Mert vizet öntök én a szomjas földre, és folyóvizeket a szárazra; kiöntöm lelkeket ivadékodra, és áldásomat sarjadékodra” (Iz. 44,3). – A gyermeknép, az ifjúság pedig örüljön annak, ha lélektüzet gyújtogató lángocskákkal közeledik feléje a jó szülő és nevelő. Ez a gyújtogatás pedig a gyakorlatban abban a nevelésben áll, amely a gyermekkortól kíséri a teljes kifejlődésig. Éppen ezért hallgasson a Bölcs intelmére, amely így cseng: „Fiam, ha Istennek szolgálni kívánsz, légy állhatatos a jámborságban és az istenfélelemben, és készülj el a megpróbáltatásra! Alázd meg szívedet és légy állhatatos, hajtsd füledet a bölcs igék befogadására; ne légy elhamarkodott a kísértés napján! Viseld el, ha Isten késni látszik; ragaszkodjál Istenhez és tűrj, hogy végül is gyarapodjék életed!” (Sir. 2,1-3).

Bef.: Ha örömet ébreszt a felkelő nap, mert elüzi az éj rémeit, ha boldogságra hangol a mécs, mert bevilágítja a decemberi havas utat, akkor még nagyobb örömet okoz, ha lángra lobban bennünk a lélek mécsesének szent tüze. Lélekben megcsókolom az örök Atya kezét, aki **első** tűzgyújtogatója életemnek. Valóságban csókot lehelek a szülők, nevelők kezére, kik újra erősítik vagy újra gyújtják, istápolják lelkem szentélyének szent mécsesét.

*

a) Ez a beszéd átépíthető arra a bájos gyermekmesére, melynek főhőse a mesebeli **kis Vili**. Mi akarsz lenni? – kérdezik. **Lámpagyújtogató** – felelte, „mert nincs szebb, mint elúzni a sötétséget a város utcáiról” (Stevenson: „A lámpagyújtogató”). – **Alkalmazás:** hát még a lélekszentély tüzeinek fellobbantása milyen hivatás lehet!

b) De ugyancsak átépíthető Xaveri szt. Ferenc életére, aki minden tehetséget reádobott arra, hogy a pogányok léleksötétségébe égi fényt vessen. – **Alkalmazás:** minden isteni követ ezt végzi. Még a kisgyermek is teheti – példájával.

*

4. beszéd: **Az örökmécs világánál** (Dogmatikus beszéd: Isten adományai)

Bev.: Az oltárszekrény előtt kicsi olajmécses szórja a bágyadt világosságot. Alig oszlatja el a templom sötétségét, és mégis ehhez a fényhez zárandokol az adventi ember... Igaz, hogy ez a mécs csak jelkép. Csendesen pislákoló lobbanás, amely arra figyelmeztet: „... a hely, amelyen állasz, szent föld” (2Móz. 3,5). De ebből a csipkebokorból csendül ki az isteni hang: „Én vagyok az, „Aki vagyok” (2Móz. 3,14). A pici oltáron lobogó mécs tehát szerény figyelmeztetője az örökké világító **Élettűz** jelenlétének. Valóban tehát ezt keressük és ezt a Hatalmat, ezt az Igazat, ezt az örök Világítót találjuk a templom szentélyében. Hozzá megyünk, mint a zárandokló zsidó nép. De míg náluk csak a főpap közelíthette meg a Szentek Szentjét, a frigyszekrény áldott otthonát, addig az Újszövetség embere maga is annyiszor, ahányszor akar, leborulhat a Mindenható szent földi trónusa elé... – Kérdezhetjük e szent percekben: mit ad nekünk az örök Mécs szent tüze?

1. A fénye világító, életéjszakát nappallá varázsoló.

Persze ez a néma beszéd nekünk szóló és sokat mondó.

a) Első szava: **itt az Úr!** Maga ez a tudat a bizonytalan éjszakából biztos nappalt teremt. Hogyne volna biztos az utunk, ha velünk az ég Ura? Az Úr közelében a vakok is látnak. A holt szemek előtt is megnyílik a horizont... amint a próféta megjövendölte a szent csodát, úgy bennünk is végbemehet ez az égi átváltozás: „Akkor majd megnyílik a vakok szeme, s a süketek füle nyitva lesz; ugrándozik majd a sánta, mint a szarvas, és megoldódik a némák nyelve” (Iz. 35,5-6). – Bízva bízunk, hogy a hit égi kegyelmének vétele után mi is látunk, mi is biztos életúton járunk, ha lelkünkben él ez a tudat: velem az Úr. Magam és mások életének emelése érdekében érezni fogom én is: „Az Úr lelke van rajtam, mert felkent engem az Úr, elküldött engem, hogy örömhírt vigyek a szelídeknek...” (Iz. 61,1).

b) Második szava így szól: **tanít az Úr!** Ez is fényvetés. Hallom a szavát: „... itt nincs maradandó hazánk...” (Zsid. 13,14). Mondja ezt az utat járó embernek a nemzetek apostola. Majd a Mester azt is kipontozza, hogy milyen úton járjunk: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24). Majd hangzik másfelől: „...egy a szükséges...” (Lk 10,42). Azt jelenti ez a szó: „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelke azonban kárt szenved? Mit is adhatna az ember cserébe lelkéért?” (Mk 8,36-37). – Így azután a Mester és a tanítvány világosan adja a helyes útjelzést az egész életre. – Ezek a szavak **tanító hangok**, melyek életirányt mutatnak az ember számára. Ezek a tanítások megoldják a kételkedő ember problémáit. Olyan megoldást jeleznek, amelyek tartalma ez: a földiek mulandók és az égiek, a lelkiek végnélküliek. „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se a moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak” (Mt 6,19-20). – Ez végül is fényvetés, melynek sugárkévéje folytán veszít értékéből a világ, és örök értéket nyer a lélek. Ember életében pedig ez valóságos, igazi fényvetés és megvilágítás. Azért kincs, mert égből ered. – Ez az örök Mécs tanító fényvetése...

2. De az örök Mécs továbbá lélekmeleget áraszt.

a) Olyan zimankós a téli reggel!... Olyan nagyon elkél a ködben a meleg kendő... Mindez a természetes élet eleven igénye.

b) De ez a fázós világ csak jelképezi a lélek reszkető, fagyos, hideg világát. **Az igazi szomorúság akkor ül ki arcunkra, ha zúzmarás tél, rideg, tépő, viharos tél uralkodik a lélek szentélyében.** – Valójában mi is a lélek „élete”? Élettelen, mozdulatlan tompultság... Törtetés nélküli letörtség... Rügyfakadás helyett száraz avarzörej... Érzéstelen ridegség... Szomorú összeomlás... Életértékek eltemetése... Remények földelése... Boldogulásunk elhantolása... Igazi siralomvölgy... Jaj-országok... Testi-lelki törődöttségek... Lélek reménytelenségek... Ezek a lélek-télnek jellegzetességei. – Ezt erősíti a Prédikátor is, amidőn az isteni látás helyett csak a földi értékelés szerint ítélte a világot. **Ilyen világlátás** végül is ezt a hangot váltja ki az ihletett lelkekből: „Megutáltam tehát életemet, mert láttam, hogy rossz minden a nap alatt; az egész csak hiúság és szélkergetés! És megutáltam minden igyekvésemet, mellyel a nap alatt oly nagyon fáradoztam, mert oly utódom lesz, kiről azt sem tudom, vajon bölcs lesz-e vagy balga?” (Préd. 2,17-19). – Még az elhunytak is többet érnek, mint az élők, **ha** ilyen módon látom az életet: „És magasztaltam az elhunytakat inkább, mint az élőket. De mindkettőnél boldogabbnak ítéltém azt, ki meg sem született, és meg sem látta a gonoszságokat, melyek a nap alatt végbemennek” (Préd. 4,2-3). – De miért van ez így? Azért és akkor, ha hiányzik a lélek tavaszi fuvalmánának szeretetáramlása, amelyet édes zefirként hoz az örök Mécs melegének kiömlése. – De mi ennek az ősforrása? Honnét a fuvalat? A felelet úgy lesz megnyugtató, ha egeből hallom ezt a szeretetet sugárzó beszédet: az Úr a mi Atyánk!... Velünk törődik, nekünk jót akar, szerető Atyánk!... Mi fiai vagyunk!... Nem számkivetett Hágár ivadékok, hanem Krisztus testvérei, az örök haza várományosai... Már a próféta is céloz erre mondván: „Vigasztalódjál meg, vigasztalódjál meg, én népem, úgymond a ti Istenetek” (Iz. 40,1). De az apostol egyenesen hirdeti: „De amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, s a törvény alattvalója lett. Ki kellett ugyanis váltania a törvény alá rendelteteket, hogy a fogadott fiúságot elnyerjük. Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldte Fiának Lelkét szívünkbe, aki ezt kiáltja: „Abba, Atya!” (Gal. 4,4-6). – Ez a tudat **melegséggel** tölt el. Mintha gyapjú takaró födné a testemet. Áramló meleg járná át a lelket... Ezért azután háladalra zendül a lélek és a Zsoltárossal zengi: „Énekeljete az Úrnak új éneket, énekeljete az Úrnak, országok mind! Énekeljete az Úrnak, áldjátok nevét, hirdessétek napról-napra segítségét!” (Zsolt. 95,1-2.). – De honnan ered ez a lélektüzesedés? Az örök Mécs világából! A templom oltárszekrényéből!... Az Oltárszentség erejéből, amelynek értékét és lélekmeleget biztosító hatását így jellemzi az apostol: Aki e kenyérből eszik, örökké él” (Jn 6,51). – Szinte el lehet mondanunk, hogy a Mécs tanítása nyomán a télből tavaszra ébred a „tavaszi ember”, a tavaszi ember pedig „örök tavaszivá”, istenivé magasztosul.

Bef.: Oda térdepelek az örök Mécs jelenlétét hirdető kis pislákoló mécs elé. Elöttem, testi szemeim előtt kicsi oltármécs pislog, de lelkem előtt örök Mécs lobban. Mégpedig olyan formában, hogy látni kezdem az életem kereső adventi világa után a Fényt, az Istent. De azután tovább jutok. Az örök Isten hatalmas mindenhatósága az Atya képében rajzolódik elém, és így a szeretet lángja lobban fel szívemben. Szeretem azt, ki szeretetből teremtett, hívott, megváltott és Magához juttatja szegény lelkemet. – Ennek a Fénynek meglátása és ennek a Szeretetnek megérzése világossá teszi életemet és boldoggá melegíti lelkemet. Magamon is érzem az apostolnak életgyönyörűséget ígérő szavát: „Akkor fölkarollak titeket, s atyátok leszek, ti meg fiaim és leányaim lesztek, mondja az Úr, a Mindenható” (2Kor.

6,18). Tehát: „Éljetek szeretetben, amint Krisztus is szeretett minket és jóillatú áldozati adományul ajánlotta föl magát értünk Istennek” (Ef. 5,2).

*

a) Ez a beszéd igen szépen reáépíthető Arany: „A megfagyott gyermek” c. versére. –**Alkalmazás:** anya, atya nélkül nincs boldog földi élet... Hát még Isten nélkül elképzelhető-e a boldogság?

b) Reáépíthető továbbá Dickens: „Twist Oliver” c. regényére. Ez a híres regény harsona fűvése volt annak, hogy tessék törődni az elhagyott gyermeknéppel! Miért? Mert **szeretet nélkül** kihal az ember lelke! – **Alkalmazás:** Isten szeretetének nem ismerése vagy elhanyagolása elpusztítja a mi életünket is!

**

III. beszédlánc címe: Merre tör az ember?

Itt a láncszerűen kapcsolt beszédvázlatok azt akarják elérni, hogy az életben **előretörő ember** képe verődjék mint feladat a hallgatóság lelkiéletének középpontjába. – Az elméletben hangoztatott tétel így szólna: mik az emberi lélek legerősebb **vágyakozásai**? De a gyakorlatian kidolgozandó tétel azt célozza: hogyan és miképpen lehet a belső megrezdüléseket az Evangéliumok hűséges követése mellett **valóságos életté** teremteni? – Aki ezt a nagyobb tételt választaná, az törekedjék arra, hogy az Isten felé törtessen földi életünk! – És mi lenne az eredménye a jól alkalmazott beszédnek? Isten-találkozást hozna. Az Istennel való találkozás pedig az igazi karácsony megtalálása. – Lássuk most a beszédeket egyenként.

1. beszéd: **Embervágyak** (Erkölcsei beszéd: Anyagias és természetfölötti vágyak)

Bev.: Van történelmi Advent, van emlékeztető Advent és van lelki advent. – Az első: sok ezer esztendő várakozása és epekedése a Messiás után. A második: a nagy Advent négy heti megemlékezése, a harmadik: a lelkek állandó epekedése. Ez az utóbbi várakozás, vágyakozás – a béke, a szeretet, az örömteljes élet után való epekedés. Ezt áhítózza ma is a lélek és imádkozva imádkozik: „Harmatozások, egek, onnan felülről, és csepegjétek, felhők, az igazat” (Iz. 45,8). – Az első már beteljesedett! Elcsendesül a nagy vágy szava a Megváltó megszületésével. A másik csupán emlékfelidézés és karácsonnyal befejezéséhez jut. A harmadik a lélek vágyakozása, s annak beteljesedése tőlem függ. Ki tudja, mikor fog nyugalom szállani a lélekbe, mely égi harmat után eseng? Ez az egyes ember adventje, amazok pedig az egyetemes Úr-várásnak állomásai.

1. A földiek felé fordul az emberek nagy tábora.

Hogyan és miképpen lehet ezt megállapítani?

a) Az egyik érzéki javakkal akarja betölteni életét. Azt hiszi, hogy ezzel kielégíti azt. Gyarló hittel azt hirdeti: ha eljön a földiek bősége, megszűnik a lélek vágyakozása. Vagyont, gazdagságot, érzéki javakat, örömeiket akar az ember. Szinte kicsendül lelkéből az evangéliumi szöveg: „Ember, van elég vagyonod, sok évre eltart. Nyugodjál meg végre, egyél-igyál, élvezd az életet” (Lk 12,19). – Nem veszi észre, hogy hiába dolgozik. Csak azt érzi szomorúan, hogy a **birtoklások után** is üres lesz a lelke. Cinikus, felületes lett. – A másik felfigyel az Úr szavára. Az Isten ugyanis azt mondja neki: „Esztelen! Még az éjjel számon kéri tőled lelkedet” (Lk 12,20).

b) De ez-e az egyetlen érték? – Sok csalódás után reádöbben az ember a Zsoltáros szent szavaira és rémülve ad igazat az isteni szónak: „Ne félj, ha valaki meggazdagszik, ha háza dicsősége megnövekszik; mert ha meghal, semmit sem visz magával, és dicsősége nem száll le utána” (Zsolt. 48,17-18). Reádöbben arra is, hogy amit a földiekben gyűjt, azt földi életében éli fel a fogyasztó ember... „Most pedig magam fogyasztom javaimat! Nem tudja, hogy az idő múlik, s a halál közeleg, másoknak hagy mindent, és meghal” (Sir. 11,19-20). Hallja ezt és a lélek igényese lesz az ember.

2. De a lelkek világa felé fordul a felszabadított lelkek serege.

A „Rorate” a tisztult ember hangjának magasabb skálázata. Ez a hang égre vetett tekintettel harmatot kér, erényvirágainak növekedéséért esdekel. Rorate! Eltikkadok, elszáradok! Miért? Mert a földiektől cinikus, üres leszek. Száraz kóró csupán, mely zörgő hangot ad...

a) Ez az adventi vágyakozás a törtető ember szava. Ennek szól az „Ember tragédiája” biztató, záró akkordja: „ember, küzdj és bízza bízzál!” Ennek elérékéért fohászkodik a prófétánk: „Harmatozások, egek, onnan felülről és csepegték a felhők az igazat; nyíljék meg a föld és teremje a szabadítót” (Iz. 45,8).

b) Erre a fohásra válasz az ég harmatja. Az egetől váró ember üdítő harmatot kap, pedig látszólag a lemondás és a földiektől való szakadás volt a terve. „Lemondás” és „Rorate” ellentétesnek látszik, és mégis életet fakasztó harmatsordulást eredményez. A lemondás ugyanis csak a külvilág anyagi életadataira vonatkozik; mégpedig úgy, hogy a külsőket elhagyom, hogy a belsők gyarapodjanak. A külvilágról való lemondás valóban töltekezés és nem vesztegetés!

c) Ennek a harmadiknak eredője a lélek szíromba bontakozása. Ki ne érezte volna a lélek vágyainak kielégülését, amikor tiszta volt a lelke? Ki ne érezte volna azt, hogy a lélek fejlődése esetén boldogabb és emelkedettebb lett a lelke? Valamelyes titokzatos, kellemes érzés és öröm szállt belé. Ez a lélek vágyának igazi beteljesülése. Igaz lett rájuk az Írás: „Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságot: majd kielégítik őket” (Mt 5,6).

Bef.: Ennek a belső és felsőbbrendű vágyakozásnak állandósítása lesz az Advent befejezése. Nem olyan értelemben, hogy vágyaink megszűnnek, hanem olyan értelemben, hogy azok mindig harmonikus kifejlődést találnak és nyernek. – Birtokoljuk a földieket, de el nem veszítjük, hanem kiérdemljük a lelkieket.

*

a) Ez a szentbeszéd átépíthető a következő hindu **vallásfilozófiai tételre**: a boldogság Nirvánában áll. Úgy lehetne kifejteni, hogy a Nirvána a vágyak temetését, a keresztény gondolat pedig a vágyak megnevesítését akarja. – **Alkalmazás**: mi több, vajon a vágyak betemetése, vagy megszentelt érvénye?

b) Ugyancsak átszerelhető erre a gyermekmesére: a sok-sok vággyal telített ember és felesége olyan kegyet nyert a tündérkirálytól, hogy három vágyuk teljesül... Ismeretes a mese: naiv, gyermekes lélekkel kolbászt kér az egyik. Teljesült. A másik az orrára kívánta... Az is teljesült. Majd közösen a kincs tehertől való szabadulást kérik, – az is teljesedett. – **Alkalmazás**: vágyak és igények csak akkor értékesek, ha isteni kifejlődést segítenek!

c) De szépen beépíthető Ézsau és Jákob történetébe is –olyan formán, hogy a vágyak felépítése a vágyak fékezését is feltételezik. Ennek hiánya: egy tál főtt lencséért még elsőszülöttségi jogát is odaadja... – **Alkalmazás**: fékezés és fegyelem a vágyak szabályozója.

d) Végül gyökerezethető a mai Evangéliumnak e szent szavaira: „Ég és föld elmúlik, de az én igém el nem múlnak” (Lk 21,33). Mégpedig olyan formában, hogy csak azok a vágyak értékesek, amelyek az örök világok felé törnek és az Úr szavaira támaszkodnak.

*

2. beszéd: **Íme az ember...**” (Erkölcsi beszéd: A lelki szétesettség okai)

Bev.: Mikor Krisztust Pilátus kivezette a nép elé, így mutatta be: „Íme az ember!” – **Munkácsy** művészi festményben vetette vászonra ebben a jelenetben a fájdalmak emberét. – Mikor azonban a modern kor által annyira keresett és óhajtott **akarati embert** akarom elétek állítani, akkor a mai Evangéliumban szereplő Keresztelő szt. Jánosra mutatva mondom: íme az ember, íme a keresett, az erős akaratú ember. – Mikor az emberek napról napra nagyobb és nagyobb merényleteket követnek el az Isten törvényei ellen, mikor azt látjuk, hogy az egyik rabol, a másik öl, az egyik parázna, akkor önkéntelenül felkiált a felelősséggel virrasztó ember: mi az oka ennek a szörnyű, tragikus elernyedésnek és hol rejtőzik az a csodás erő, mely gátat emel a bennünket, a lelkünket egyaránt előmléssel fenyegető áramlatnak?! Lelkem mélyén ilyen hangot hallok: találj reá a belső okokra és ezek nyomán reá fogsz találni a betegség gyógyító írára.

1. Az akaratgyengeség az első.

a) Nád a modern ember, kinek akarata elhajlik a legnemesebbtől az érzéki élvezet felé. Szinte ezt kiáltja: „Rajta tehát! Élünk a jelen javakkal, élvezzük a teremtést sietve, míg fiatalok vagyunk!... Egyikünk se vonja ki magát tobzódásunkból... mindenütt hagyjuk vígságunk jeleit, mert ez a mi osz-

tályrészünk, ez a mi sorsunk!” (Bölcs. 2,6 és 9). Panacea-t ajánlanak neki az újkori nevelők és azt mondják: neveld akaratodat, **légy az akarat embere**.

b) És ha kérdik, hogyan? – azt mondják neki: lemondások útján tagadd meg magadtól azt, ami pillanatnyi élvezetet nyújt. Viselj el olyan csapásokat, amelyek szenvedést hoznak és a kis lemondások megacélozzák akaratodat.

c) A keresztény ember azonban hamarosan reátalál az igazi, évezredek óta kínált gyógyszerre, a Krisztus által annyira ajánlott **önmegtagadásra**. A Bölcs így oktat: „Ne indulj vágyaid után, és tartsd vissza magadat kívánságodtól” (Sir. 18,30). A Mester azt mondja: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24). Az aszkéta is így irányít: „azt akarom, hogy megtanuld tökéletesen megtagadni magadat úgy, amint én akarom, minden ellenkezés és zúgolódás nélkül” (Kemp. III.56,3). Csak a neve más, a tény azonos. – Mikor ennek a lemondásnak megtestesítőt keresem, a mai Evangélium emberére, Keresztelő szt. Jánosra mutathatok ismét mondván: íme az ember! Egy ember, aki az új kor szavaival élve: **az akarat embere!** Krisztusi gondolat szerint pedig: **önmegtagadó ember**. Ennek az önmegtagadó életnek kettős ereje van: ez a kettősség vezette a zsidókat az önmegtagadó jordáni prófétához. Ez pedig: a szilárd jellem és a szigorú életmód. Gyenge nádszálat mentetek ki nézni a pusztába? Olyan embert, akit nem az ész, hanem az érzelm szellője hajt jobbra-balra? Olyan embert, aki minden pillanatban másként cselekszik? Vagy tán olyan embert, ki puha ruhába öltözik?... Azok királyi házakban vannak... Nektek olyan ember imponál, aki **szilárd jellemű**, aki véleményét mindig nyíltan vallja, aki megsuhogtatja fejetek felett a büntetés ostorát. Bátran vágja a szemükbe: „Viperák fajzata! Ki tanított arra, hogy fussatok a fenyegető megtorlás elől?” (Mt 3,7). Olyan embert, aki minden körülmények között egyformán cselekszik, kiben a vallott elvek adják a cselekvés irányát. – Továbbá olyan embert kerestek, kinek **életmódjának keménysége** megkülönböztet a köznap emberétől. Nem azért csupán, mert a pusztában él, mert ruhája durva bőr, eledele méz és sáska, hanem **mert le tudott mondani a külső világ minden csábításáról, kényelméről; mégpedig azért, hogy a lemondás tüzeben keménnyé edződjen a lelke**, hogy méltó legyen az Úr ösvényének előkészítésére. Ezt az embert becsülték nagyra! Azért mentetek ki a pusztába! Ecce homo! Íme a valódi akarat embere!

2. De a gyenge akaratnak erős kísértései is vannak.

Ez a második életjegy. Az akarat természeténél fogva hajlik a jóra; de kísértések között is helytálló legyen az ember!

a) Az élet két erős kísértése a **kevélység** és az **élvezetvágy**. Minket is megkísértenek. „Minden, ami a világon van: a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége...” (1Ján. 2,16). „Közünk éltünk egykor mi is testi vágyainkban, s megtettük, amit a test és az érzékek kívántak. Születésünk-nél fogva mi is a harag gyermekei voltunk, akárcsak a többi ember” (Ef. 2,3). – Az egyik bábba akar alakítani, a másik az érzelmek labdájává. „Ezek közül valók azok, akik betolakodnak a házakba s megnyernek maguknak olyan nőket, akiket vétkek terhelnek és mindenféle vágy hajt... Ám sokra nem jutnak, mert oktalanságuk mindenki előtt nyilvánvaló lesz, mint ahogy azoké is azzá vált” (2Tim. 3,6 és 9). – Az egyik külsőségek kedvelésére, értékelésére nevel, a másik emberi tekintetek figyelembevételére vezet. Ez a bábember. Mindkettő ellentéte a jordáni próféta.

b) De nemcsak a pusztá **most** az embereket formáló terrén, nemcsak a bőrruha a fényűzés el-lenszere... Ne felejtsetd! Rövid ideig tartó visszahúzódás az élet forgatagából, legalább esténként néhány percre való méla elvonulás és a léleknek önmagára való reflexiója elégséges lesz arra, hogy Isten kegyelmével győzedelmes légy kísértéseid felett. – Az élvezetvágyat pedig megöli bennünk az a tiszta gondolat, amely a felsőbbrendű javakat szorgalmazza... Isten erejével bele kell vésni a lélekbe azt a parancsot, mely minden cselekvés előtt döntőleg azt szorgalmazza, ami magasabb rendű és így Istennek kedves, neki pedig hasznos.

Bef.: Ha így cselekszünk, akkor nem kell félni, hogy minket is elnyel a mai kor, nem kell félnünk, hogy akarat nélküli emberek leszünk, hanem olyan sziklaszilárd emberek, akikről az Evangélium beszél: „Íme az ember!”

*

a) Ez a beszéd átépíthető **Foerster – Tóth Tihamér** példájára, és irodalmi munkáira. Levezethető, hogy az akaratnevelés művészete és a kegyelmi erők kapcsolata milyen mély sodródást hozott az ifjúság életében.

b) Ugyancsak átépíthető a „joga rendszer” vagy a „Coué elmélet” tételeire, amelyek fokozott **akarással** iparkodnak eredményt elérni. – **Alkalmazás:** minden jó, de az Isten kegyelme nélkül nincs eredmény.

c) De igen szép példák hozhatók a **sport** világából, ahonnan igazolható, hogy a **test erős megfeszítése** – a lelki erők forrása. – **Alkalmazás:** igaz! De itt is szükséges a természetfeletti erő!

*

3. beszéd: **Az isteni ember** (Dogmatikus beszéd: Az isteni ember életjegyei)

Bev.: Fenséges tudat, hogy az anyagi világ urának érezzük magunkat, de leverő, hogy az elpusztulás réme fenyeget. Emberré, kemény emberré lenni megoldható feladat, de megnyugszik-e lelkünk, ha a tölgy emberének érezzük magunkat? Nem rázzák-e az erdők királyát is viharok és nem zúzzák-e össze a lepergő évek?... A föld királya azt szeretné, ha nem volna felette hatalma a mulandóságnak, annak pusztító erejének. Retteg az ember a büntetesként fenyegető pusztulástól. Ezért hallja nehéz szívvel: „... a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,17). A büntetés szava még inkább fájó: „Arcod verejtékével edd kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, –mert por vagy s vissza kell térded a porba!” (1Móz. 3,19). – De a megváltói diadal adja és közli a vigasztaló erőt: „Mikor pedig a romlandó test romolhatatlanságba öltözik, s a halandó halhatatlanságba, akkor válik valóra az Isten szava: „A győzelem elnyelte a halált, halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod? A halál fullánkja a bűn, a bűn ereje pedig a törvény. De Istennek hála! Ő segít minket győzelemre Urunk Jézusunk Krisztus által” (1Kor. 15,54-57). – Ehhez azonban nem emberi ember, hanem isteni ember kellene!... Az adventi Krisztus várásban vigasztaló gondolatunk legyen: elérhetjük azt a vágyva vágyott életet, melynek elevenen kiverődő jellemvonása: az **isteni életjegy**. – Miben áll ez?

1. Szellemi értékeink szolgálatában.

Isten úgy indított, hogy reátalálhatunk erre az útra. Ezért mondja a Zsoltáros: „Adj értelmet, hogy törvényedet vizsgáljam, és teljes szívemből megtartsam” (Zsolt. 118,34).

a) Mikor lelkünk a világ felé fordul, akkor látjuk a hegyek láncolatát, a gyökérzet kapaszkodását és törzsek felsudárosodását. Minden bontakozás. Földre nehezednek, de a magasba törnek. Nincsen olyan megállás, amely teljesen elhalkítaná az elpihenni látszó erők érvényét. – Szellemi világunk mélyén is törtetések, vágyak élnek. Vagy temetőben maradnak, vagy feltámadnak.

b) A földi életben az Isten gyengéd kegyelmi lehelete ébresztgeti a lélek vágyakozását... Ezt jelzi az Írás: „Kegyelmet és dicsőséget ad az Úr; Nem vonja meg javait azoktól, kik ártatlanságban járnak. Seregek Ura, boldog az az ember, ki tebenned bízik!” (Zsolt. 83,12-13). És ezt a következőkben is erősíti a Zsoltáros szava: „...az Úr kegyelme öröktől fogva örökké kíséri azokat, akik őt félik” (Zsolt. 102,17). – A finomabb lélek megérzi a lélek mélyén ébredező erőket és szívesen lesz odaadó szolgájuk. – Az ilyen ember már kilép az anyagi erők köréből, mert szellemi erőket, – tudás, ismeret, akarással – akar fejleszteni. Van-e ezeknek vége? Mert végre ez a kérdések kérdése. Ha lehatárolt az egész, akkor le kell tenni a reményről, hogy valamiképp is a végnélküliség keretéhez tartozunk...

c) De akárhonnét indulok, mindig végnélküli vonalba torkollok. Fűszálat vizsgállok... sziklák alakulatait nézem... virág színompóját kutatom... emberlélek csodáit figyelem... a gondolkodás törvényeit tanulmányozom... Mind arra mutat, hogy minél mélyebbre jutok, annál tovább kell mennem. Nincs vég. Nincs megérkezés. Nincs kimerítés. Nincs vonalvég. Hanem minden nyílásjelzéssé lesz, amely a végtelenség felé mutat... Bár ködös adventi világba jutok, mégsem szomorkodom, mert ez a misztikus világ köde az egyetlen homály, amely boldogító világosságot gyűjt: közöm van a végnélküli világhoz, mert minden útjárásom oda torkollik...

2. Lelki életem kidolgozásában.

A világ minden darabját emberi kéz alakítja. Tönkből asztal, sziklából házfal, ugarból termőföld alakul... Ez az ember átalakító munkájának az eredménye. Aztán a szénből fény, a zuhogó vízből vilány, a levegőből tűz lesz... Ez az ember erős átváltó munkája.

a) Az ember nagy leleplező és átalakító. A lehulló almából a gravitációs törvényre, a futó csillagok útjából csillagászati szabályszerűsége, a víz szétbontása kémiai tudomány leleplezésére vezet. Ez az emberi szellem **igazság-leleplezésének** a műve. – A kenyérdarabot a szegénynek juttatom. Kezemmel, lelkemmel betegeket gyámolítok, – ezek a cselekedetek **erkölcsi érték**ké válnak. Erre buzdít a Mester

mondván: „Amikor lakomát adsz, hívd meg inkább a koldusokat, bénákat, sántákat és vakokat. Boldog leszel, mert nem tudják viszonzni neked! De majd visszafizetik az igazak föltámadásakor” (Lk 14, 13-14). – Térdre hullok, imádságot mondok, Istenhez emelkedem... Ezek a **vallási életnek** legszentebb megrezdüléseivé finomodnak. – Egyenesen ajánlja az apostol ezeket mondván: „Szomorkodik valaki köztetek? Imádkozzék. Jó kedve van? Énekeljen zsoltárokat” (Jak. 5,13). – Lám, az ember **állandó teremő** és alakító!

b) De az ember felmagasztosító és felmagasztaló is. Ebben a nagy alakításban az a legvigasztalóbb, hogy önnön életünket is kiemelhetjük az anyagi értékéből és felmagasztosíthatjuk a szellemiség és lelkeség legfelsőbb értékéig. – Már maga a mindent **átteremtés ténye** is arra utal, hogy Istenhez hasonlók vagyunk... **A magunk szellemi átalakulása** pedig isteni kiválóságunk tényét mutatja. Azért vannak fokozatosan különféle emberek. Állatember... anyagi ember... tudós ember... jó ember... **szent ember**... Ennek a legfelsőbbnek a fejére illik a glória, mert **isteni ember**. – Emberi erők megfeszültek, isteni erők segítettek és az ember istenivé magasztosult. Íme, ez a második nagy öröm és vigasz. Értéke és boldogsága abban rejlik, hogy az **ember-vágyak végül is isteni valóságok**. Elérhető tehát a kegyelem erejével a „Mester parancsa”: „Ti legyetek tehát olyan tökéletesek, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

Bef.: Boldog lehet a föld vándora, mert nem múlandó a léte, hanem állandó bontakozással az istenivé magasztosulás örök tája felé siet. Csak reá kell eszmélni és bele kell állni a munkába. – „Emmanuel” végül is annyit jelent, hogy **ebben a munkában** velünk van az Úr.

*

a) Ez a szentbeszéd átépíthető (a természetes ember képességei szemszögéből!): Robinson Crouso mese-történetére. – **Alkalmazás:** Mindent megtehetett, mert alkalmas a fejlődésre az ember.

b) Ugyancsak felépíthető az **Úrnak Nikodémussal** való beszélgetésére. Jézus újjászületést követel. Kegyelmi átalakulást akar. De ez olyan belső folyamat, amelyet alapoz az Úr kegyelme, de kidolgozhat az ember ereje. Ezt pedig vágyva vágyja az ember. –És elérheti-e? Igen! „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,12).

*

4. beszéd: **Az örök eszmény** (Dogmatikus beszéd: Az Isten-kép kialakítása)

Bev.: Aki egy kissé is ért a trigonometria tudományához, az megérti, hogy a **függvény** a szög-nagyságnak számmal való kifejezése. És az ember minek mondható az Istennel való viszonyában? Röviden így fogalmazható: az ember a teremtmény, az Isten a Teremtő. – Az egymáshoz hasonulás abban áll, hogy mindkettő személy. A két életpólust a végtelenség távlata különbözteti, de a kettő belső, személyes dinamikája adja a vallás lényegét, mely az ember tökéletesedését és a Teremtő tiszteletét foglalja magában. Ebben a belső munkában, amelyet az ember kifejti, a mindenható Isten, az örök Eszmény lép az ember elé, kinek szellemi végnélküli tökéletességét kell mintáznia a föld vándorának. Ez azt jelenti, hogy az ember Isten képének teljesebb kialakítására hivatott. Idézni kell Péter apostolt: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Majd ezen az alapon kell értelmezni az evangélistát: „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). – Kérdezem: miben áll az életeszemény, amelyet minden embernek meg kell közelítenie?

1. Isten és ember hasonlatosságának egyik pontja: értelmünk és szabad akaratunk van.

Értelmünk a fény, akaratunk az átfogó képesség. Látjuk a jót és vágyunk utána. Sőt arra is törhetünk, amit így fejez ki az apostol: „Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten fiainak hívnak és azok is vagyunk” (1Ján. 3,1).

a) Ha azonban csak az anyagi javakat tartanók jóknak, akkor a föld emberei volnánk. Szomorúan igazolódna az Írás: „Mert sokakat rontott meg arany és ezüst, hozzáfér az még a királyok szívéhez is” (Sir. 8,3). Pedig tudni kell: „Nincsen igaztalanabb a pénz szereteténél, hisz az ilyen még a lelkét is áruba bocsátja” (Sir. 10,10). Pedig mennyeien vagyunk ilyenek. Mindig csak a földi kincsek, értékek után szaladunk... Ebben nincs Istenhez hasonlóság, mert itt csak a **külső érték** a megbecsülés tárgya.

b) Az istenibb látás az volna, amely átjárná a teremtmények porcikáit és meglátná bennük hivatott-

ságukat, rendeltetésüket, belső értéküket. Röviden: a világ nem cél, hanem eszköz. Az életben pedig megsejtenni: „tantum quantum”. – Ezek isteni látások. Ez azután arra is hangol, hogy ne magadnak gyűjts és halmozz, hanem adj!”... ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van és az árát oszd szét a szegények közt. Így kincsed lesz a mennyben. Aztán jöjj, kövess engem! „Ennek hallatára az ifjú szomorúan távozott, mert nagy vagyona volt” (Mt 19,21-22). „Jézus pedig a tanítványaihoz fordult: „Bizony mondom nektek: A gazdag nehezen jut be a mennyek országába. Ismét mondom nektek: „Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak Isten országába jutni” (Mt 19,23). Ezek isteni látások. Ha tehát értelmünket ehhez a fényhez szoktatjuk és akaratunkkal ennek a fénynek világa mellett választunk, akkor Istenhez hasonlóbbak leszünk. Látunk „sub specie aeternitatis” és cselekszünk Isten törvényei szerint. – Ez a szentek eljárása.

2. Az emberi lélek másik lényeges kiválósága: a halhatatlanság.

Ez annyit jelent, hogy a megkezdett élet végnélküli. Ahogyan a számsort nem lehet lehatárolni, úgy ezt sem. – Van születésünk és nincs végleges halálunk. Mit ér az örök világ, ha nincs benne öntudatos élet? (Nirvána). Silány értéktemetés. – Ezzel szemben le kell szögezni, hogy az Isten adta szent életjegyet **az egyéni életben élni kell.**

a) De mit ér az örök öntudat, ha az isteni örök Bíró ítéletét és igazságát hirdeti? – A pokoltól rettegve húzódik vissza az ember... Mert nem tagadható, hogy van elítélő, örök kárhozat is. Ettől pedig retteg az ember... Pedig az Írás szava itt ingathatatlan és kemény: „És amikor kimennek, látják majd azoknak az embereknek holttestét, kik ellenem fellázadtak; fergük meg nem hal és tüzők el nem alszik, és undorító látványul lesznek minden ember számára” (Iz. 66,24). – Sőt ezt megerősíti a Mester szava: „Ha lábad csábít bűnre, vágd le. Jobb sántán bemenned az örök életre, mint két lábbal a pokolba kerülnöd (a kiolthatatlan tűzre, ahol a féreg el nem pusztul és a tűz ki nem alszik)” (Mk 9,44). – De miért csak erre fordulsz?

b) Az igazi élet a kincses **paradicsom**, amelyben érvényt talál a lélekerőfeszítés és örök otthon a szellemi és lelki nekilendülés. Ez pedig azok osztályrésze, akik keresik Istent és felhasználják kegyelmeit. Tehát a tied is!

c) Amilyen volt az élet, olyan a halál, amilyen a halál, olyan az örök élet. Ez a döntő és boldogító. Ezért buzdít a Mester nyomán az apostol: „Legyenek jótékonyak, gazdagodjanak jótettekben, szívesen és együttérzéssel adakozzanak. Így biztos alapot gyűjthetnek a jövőre, és elnyerik az igazi életet” (1Tim. 6,18-19). Az igazság teljessége ugyanis ez: „Igaz beszéd ez: ha vele halunk, vele is fogunk élni; ha kitartunk, vele is fogunk uralkodni; de ha hűtlenné válunk, ő azért hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja” (2Tim. 2,11-13). – **A földi élet mikéntje** – a végnélküli élet prelúdiuma. A tiszta és művészi előjátékot örökké zengő szimfónia követi. Az élet virágszájai mindig illatoznak... Az élet koszorúja örök gloriolába fonódik. Ezért mondja magáról és javallja nekünk is az apostol: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8). Íme ez az a koszorú, amelyet **érdemek díjaként** ad a Mindenható. Az Isten követelte életeszmény tökéletességét annál inkább megközelítem, minél több erényt, virágot, életfakadást juttatok az örök élet otthonába...

Bef.: Az Advent azonban csak megcsillantja, élénk állítja az eszményi életet. Ez elég messze maradna; de a nagy öröm abban áll, hogy azt ígéri, sejteti, hogy Karácsony éjjelén hozzánk hozza az Urat, aki megvalósítja életünk átnemesedését. Az isteni Szeretet ezt hirdeti: „Az Ige testté lett, és közöttünk lakott” (Jn 1,14). – A vigasztaló, boldogító hír elseje azt közli, hogy élő, földi keretben, élő alakban mintázhatom a Mestert, a második pedig ígérettel kecsegtet, hogy istenivé lehetek. Mert felénk áradó jósága ezt jelzi: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). – Azért lesz boldogító a karácsonyest, mert földre hozza életem örök mintáját, az Úr egyszülött Fiát és égbe segíti a föld fiát, az **isteni embert.**

* *

A sorra kerülő IV. beszédlánc a) és b) alatt egy tételnek két beszédláncba foglalt alakját közli. A címek: IV/a beszédláncé: „A várakozó emberek” és IV/b beszédláncé: „Az adventi ember”. – E két beszédlánc csak minta arra, hogy miképpen lehetne ugyanazt a gondolatot más alakban is elmondani. –Lényeges és tárgyi tartalmukat úgy lehetne megtalálni, ha arra az álláspontra helyezkedünk, hogy az élet piacán álldogalóknak nézzük az embereket. Sőt állítható: keresve várakoznak... A beszédek így

állíthatók be: kit várnak, hova indulnak, milyen segítséggel járnak és hova jutnak?... Képletesen: esetleg az élet hajósairól lehetne szólni... Főcél lenne: hív az Úr és indít az Úr! Kövesd szavát, használd fel felkínált eszközeit és reátalálsz üdvözítő Mesteredre! – Lássuk tehát az egy tétel két beszédláncát.

IV/a. beszédlánc címe: „A várakozó emberek”

1. beszéd: **Krisztus-várás** (Erkölcsi beszéd: A kereső ember)

Bev.: Megszokott kijelentés: az Advent négy hete a Krisztust váró négy ezer évet jelképezi. Előké-születe ez a négy ezer év a népeknek, kik a megváltás után epekednek. Vajon befejeződött-e már ez az idő? Várják-e még Krisztust? – Aki ezt a kérdést felveti, az az embereket belső, lelki világukban tanulmányozza. – Mert lehet útnak indulni azzal a szándékkal, hogy tanulmányozzuk a hegyek-völgyek tagozódását, országok kiterjedését. És ez annyit jelent, mint nézni a házat külső stílusa, alakja szerint. Lehet tanulmányozni az erdők faunáját, flóráját, szóval az élet kibontakozását; ez pedig annyi, mint belépni a házba és tanulmányozni a berendezést... Lehet tanulmányozni továbbá a szokásokat, tulajdonságokat; ezzel azután már **személyes érintkezésbe** léptem a ház lakóival... De lehet a szentek szentélyébe férközve azt keresni, milyen az ott élők áhítózása, törtétese? Lefelé ívelő, vagy fölfelé íve-lő-e lelkük vágyakozása? Földet, vagy eget súrol-e tekintetük fénycsóvája?

1. Keresik Krisztust az emberek – a szellemi élet kibontakozásában.

Tudomány... kultúra... művészet... technika... Ezek erőfeszítések és elpihenő értékek felszínre hozásai. De mégis az **ember** értékének felszínre hozása. Ebben nincs még, természetet tekintve, isteni, csak a lélek gyökérzetének egekből eredő sugárzata él. Végül is ezek **szebbé, de nem mindig jobbá** teszik az emberiséget. És nem mindig jobbá, lelkibb az egyént... Rousseau is ezt gondolja a tudományról és a kultúráról, hogy nem boldogít, de szomorít. – Igaz ugyan, hogy ezek is erőfeszítések, jobb világ keresések, de nem az ég felé való emelkedés, hanem horizontális, vagy lefelé törő kutatások... Ezen a területen inkább **dekoratív lelkek** járnak, színeznak, alakítanak, parkíroznak, szobrokkal ékítenek, tereket rendeznek, fákat gondoznak, köveket faragnak, házat építenek, elméleti ismereteket keresnek... Pedig ez az igazság: „... nincs itt maradandó hazánk...” (Zsid. 13,14). – A pogány kultúra ezt végezte a múltban, ezt végzi a **jelenben** is. Azért nem talál az élet igazi lelkére, mert a Krisztust **lé-lekben** kellene várni. Intő szó az Írás szava: „Lélek az Isten: akik imádják, lélekben és igazságban kell imádniuk” (Jn 4,24). – Azt azonban ne tagadjuk meg tőlük, hogy **hálával** veszünk minden szolgálatot, mert mindez **lépcsőzet** létszen a még magasabb rendű, az isteni igényekhez.

2. Várják azonban lélekben is a Krisztust.

Nemcsak a régi zsidók, modern pogányok, hanem élő keresztények is. Mert a lélekben-elérkezés nem esik egybe a történelmi megjelenéssel. Az utóbbi 2000 év előtt fáktum, az előbbi: állandó szent találkozás. –Hol cseng ez a vágyakozás?

a) Abban a felfelé törő imában, mely zsolozsmaként száll az égre, mely nem ünnepi évforduló-karácsonyt, hanem egyéni lélek-karácsonyt vár. Nem érezzük-e magunkban sokszor, hogy kevés a föld és igény az ég? A követ az ég felé dobjuk, és a földre hull vissza. Ez a természet. Ezért húzunk mi is őshazánk felé! Szemünk mindig arra néz, lelkünk arra száll, vágyaink ott találnak otthont. „És visszatér a por (testünk) a földre, honnét vétetett, az éltető lehelet pedig visszatér Istenhez, ki adta” (Préd. 12,7). „Tudjuk ugyanis, hogy ha földi sátrunk leomlik, Istentől kapunk lakóházat: örök hajlékot a mennyben, amit nem emberkéz rakott” (2Kor. 5,1). Ez a mi örök kikötőnk.

b) De cseng a vágyakozás a belső, lelki átalakulásban is. Senki nincs megelégedve jelen életének szintájával. Kevésnek találja magában az istenit és soknak a port, a föld sarát. Bűneink súlyát érezzük. Ez is teher. A földre kötő erő. Lehúzó, lenyűgöző. Ettől is szabadulni szeretnénk. – Nem találok elégnek a Gangesz parton siránkozó hindu imáját. Nekem a jó Pásztor szeretete kellene... A samaritánus olaja... A Mester keze... Lelke... Ezt akarom... Így várom én Krisztust. – Boldog vagyok, ha hallom ilyen szavát: „Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért” (Jn 10,11). Azért, mert én is áhítózva mondom: „Az Úr az én pásztorom, semmi sem hiányzik énnekem” (22. Zsolt.1).

Bef.: Igenis, várják még most is Krisztust a föld emberei. Sokan tudatosan, lélekben, – sokan öntudatlanul is talán tökéletesebb kereséssel... És ez azért fontos, mert ez azt mutatja, hogy **egyetemes** ez a történet. Ennek pedig az a jelentősége, hogy Krisztus nem kitalált emberi kreáció, hanem örök, szent, **minden embernek szóló életközpont**. Örök Pásztor, ki ismer minket, és mi is ismerjük őt. „Én

vagyok a jó pásztor: ismerem enyéimet, és enyéim ismernek engem” (Jn 10,14).

2. beszéd: **Az élet tengerén** (Erkölcsei beszéd: Az élet változatai)

Bev.: Régi beszédek közismert tétele: tengereken járunk, életmedrekben evezünk, viharokat állunk, viharverte hullámokkal küzdünk... Úgy vagyunk a földön, mint a Genezáret tavának apostolai, akik ijedten keltegetik a Mestert: „Uram, ments meg (minket), elveszünk” (Mt 8,25). – Ebben a nagy életforgatagban mi sem érezzük mindig, hogy velünk van az Úr. Fizikailag észlelhető közelségéről is le kell mondanunk. De annál erősebb utána való vágyakozásunk. „Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem tehozzád, Istenem!” (Zsolt. 41,2). Gyengeségünk keresi az erőt, gyarlóságunk rátámaszkodik a biztosra, bágyadt tekintetünk feltekint az égre. Nagy, bizonytalan, szélesvonalú az élet tenger, a partok elmosódnak, a végnélküli vizek felett az ég azúrja pihen, onnét várunk segítséget, akinek világát közelebb érezzük... Ez az élet-Sarkcsillag az örök égbolton szalad, belőle eredezik az élet hajója... Gyengébb az odafordulás, ha tiszta az égbolt; erősebb az odavágyás a viharok idején – állapítjuk meg.

1. A tiszta égboltot derűs, könnyed lélekkel nézi a hajós.

Ilyenkor biztos az evező erejében, reáhagyatkozóbb az emberi alkotmány oldalfalára. Dagadó vitorlákat duzzasztja a szellő. Ezt a hajóst nem aggasztja a gond, hogy honnét kap segítséget. – Az életünkkel is így vagyunk. Alhatik a Mester, ha csendes, nyugodt az élet...

a) A paradicsomi élet nem is igényli az emberi erőfeszítést. Más volna az életmódja, ha az eredeti állapot uralkodnék köztünk. Velünk volna az Úr és azt az életet élnénk, melyről azt írja az Írás: „Ültette pedig az Úr Isten kezdetől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezte az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). – A vágy, a keresés hiányoznék, mert a birtoklás tökéletessége betöltené a lelket.

b) De még a mostani életben is látjuk, hogy míg boldogságban, csendben peregnek a napjaink, addig nem igen kiáltunk Krisztus után. Sőt, ha túl könnyed, duhaj evilág tobzódásában megy az élethajó, akkor egyenesen eltaszítják az emberek Krisztust. Mintha az élet hajója elmenne az Úr nélkül is!... Igen finom lélek kell ahhoz, a szentek lelke, amely a csendes vizek idején is megérzi, hogy itt az Úr... Illés lelkének prófétai mélysége kell ahhoz, hogy a csendben reátaláljon az Istenre. „Mondá erre néki: Jöjj ki s állj a hegyre az Úr elé, s íme ott elvonul az Úr, s az Úr előtt nagy és erős szélvész, mely hegyeket forgat fel és sziklákat zúz össze s a szélvészben nincs az Úr, – s a szélvész után földrengés s a földrengésben nincs az Úr, – s a földrengés után tűz s a tűzben nincs az Úr, – s a tűz után enyhe szellő susogása... íme egy hang szóla hozzá...” (3Kir. 19,11-12 és 13). Ha ég küldötte próféták, Isten küldötte földi zárandokok vagyunk, akkor a lélek csendjében is vágyva vágyjuk, várjuk és állandóan érezzük az Urat.

2. De a tenger morajában égre néz a hajós.

Ha recseg a faalkotmány nyirkos bordázata, ha oldalra kapja a dióhéjat a vihar ereje, akkor egek felé kiált a megrendült ember. A modern hajók rádiói vészesen adják az S.O.S. jelzést, hogy hangtalan jalkiáltásukra segítségükre siessenek a vízen evező testvérek... Az Írás így írja le ezt a lélekhangulatot: „Én szűkölködő és szegény vagyok, Istenem, segíts rajtam! Segítöm és szabadítom te vagy, ne késlekedjél Uram!” (Zsolt. 69,6). A viharvert ember pedig azt énekl: „most vagyunk Hozzád a legközelebb!”

a) Ezek a jelek igen gyakran szállanak az ég felé, mikor csapás, szenvedés zavarja az ember lelkét. „Miserere nobis” –síkong az ember a földrengések idején. „Miserere nobis”-t kiált a lélek a katasztrófák esetén... Eget ostromló imák ezek, amelyek a földi életet vagy lelki értékeket akarják megmenteni. – A vak kiáltása ez: „Uram, add, hogy lássak! A nyomorult hangja az arra menő Jézus után: „Uram, Dávid fia, könyörülj rajtunk!” (Mt 20,30). – Mindez Krisztus keresés, Krisztus utáni esengés. **Nehéz élni a bajban a biztonságot segítő, erőt adó Mester nélkül**...

b) Ezt a nagy síkongást mutatja az emberi élet hétköznapi keretekben is. Aki jó dolgában nem kereste a Mestert, az bajában, szenvedésében Hozzá eseng. Imáik így szólanak: „Könyörülj rajtam, Istenem, mert beléd vetem bizodalمامat, és szárnyad árnyékában húzom meg magamat, míg a veszedelem elvonul” (Zsolt. 56,2). – Sőt az élet sok kikötőjének bejáratánál, a halál küszöbén még az Istentelen is felkiált: „Uram, Dávid fia, könyörögj rajtunk!” (Mt 20,30). – Miért? Mert érzi, hogy kevés értéket visz lelkében és így a szűkölködő könyörög az adakozóhoz: „Isten, fordítsd figyelmedet segítségemre!” (Zsolt. 69,2). Legalább a bocsánat kegyét add, ezzel már **bőségesen gazdag** a lelkem. – Az élet tengerén a viharral küzdő emberek keresik Krisztust!

Bef.: A nagy élettenger mindnyájunk közös útja. Viharai is Isten küldötte követek. Kemény próféta, vereső Isten büntetések, ébresztgető égi ostorok azért zuhannak ránk, hogy eszméljünk arra, hogy Isten nélkül sehova sem mehetünk. **Itt az embereket keltegeti az ég Ura!** A feleszmélt emberek azután felkiáltanak az égre: „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtunk!” – Legyünk olyan drága lelkek, akik az élet derűs, vagy viharos idején **egyaránt** vágyva vágyjuk az Úr állandó jelenlétét!

3. beszéd: **Iránytűvel a kézben** (Erkölcsi beszéd: A biztos életirány)

Bev.: A régi hajósok a csillagok járása szerint irányították fadongás, evezős, vagy vitorlás hajóikat. Az újabbak iránytűt szerelnek fel a hajóra, amelynek biztos észak felé hajlása irányítja a hajó járását. A nagy iránytű körzetéből gondosan elvonják a vasdarabokat, hogy el ne térítsék a helyes iránytól. Azért van az, hogy a hajó iránytűje a lehető legnagyobb gond tárgya. – Az ember élete is útjárás. Hajózás az élet tengerén. Merre kell mennünk? – kérdezzük gyakran. Csak az az élethajós jár a helyes úton, akinek kezében iránytű van. A legmagasabb életpont felé, az Isten felé irányító iránytű. Ez pedig nem más, mint az élet legfinomabb műszere, a lélek, amely gondos kezelés mellett mindig Isten felé mutat. Ezt a kegyet kéri is a Zsoltáros: „Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, s ösvényeidre taníts meg engem. Vezess és oktass engem igazságodra, mert te vagy az én üdvözítő Istenem, és én tebenned bízom szüntelen” (Zsolt. 24,4-5). – Mire van szükség, hogy érezzük a lélek Istenhez hajlását?

1. Távoll kell tartani tőle a föld vasát.

A fizikai iránytű mágneses erejét megzavarja a vas. Olyan vonzó erő lép fel benne, mely kilendíti természetes helyzetéből. – A lélek helyes útjelzése – épp a szellemi mivolta miatt – az örök Szellem felé irányít. De állandó és ingás nélküli-e ez az útmutatás?

a) Hamarosan elhagyja az égi irányt – a földiek vágya. Óva int az Írás: „Ne törd magad igaztalan gazdagság után, mert mit sem ér az a kísértés és megtorlás napján!” (Sir. 5,10). Sőt, folytatja indokolva: „Mert sokakat rontott meg az arany, ezüst, hozzáfér az még a királyok szívéhez is” /Sir.8,3/. Ezért mondja a Mester is: „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de önmagát elveszíti, vagy magában kárt szenved?” (Lk 9,25). Sőt erősíti állítását a Mester imígyen: „Így mindaz közületek, aki le nem mond arról, amiye csak van, nem lehet az én tanítványom” (Lk 14,33). – Mit jelent mindez? Azt, hogy a föld aranya és érzéshulláma (ez az életmágnesség vasdarabja) magához ragadja az embert...

b) És mi az eredmény? A földiek felé hajlunk és csak a földiekből táplálkozva a „föld emberei”-vé silányulunk. Olvasd csak az apostol intelmeit: azonnal látni fogod, hogy mivé tesz a helyes orientáció elvesztése. Jól jegyezd meg szavait, amelyek így szólnak: „Aki meg akar gazdagodni, kísértésbe esik, (az ördög) kelepcéjébe, és sok oktalán meg káros kívánságba, melyek romlásba és kárhozatba döntik az embert. Minden baj gyökere ugyanis a pénz vágya. Néhányan törnek magukat utána, ezért a hittől elpártoltak és sok bajba keveredtek. Te azonban Isten embere, menekülj ezektől! Törekedjél inkább igaz lelkiültre, életszentségre, hitre, szeretetre, türelemre és szelídségre” (1Tim. 6,9-11). – Vigyázzunk nagyon, hogy túlzottan ne szeressük a vagyont, a kincset, a világi örömet. Végre is mindez múlandó **föld**. Kilendíti életünk iránytűjét az Isten gondolta ég felé törő irányból és a föld felé lendíti az ember lelkének áhítózását. Pedig jól kellene tudni az Írás helyes megállapítását, amely így szól: „Boldogok, kiknek útja szeplőtelen, kik az Úr törvénye szerint járnak (Zsolt. 118,1). – És ez az eltévelyedés onnan van, hogy az ember nem vigyázott arra, hogy életiránytűje környezetéből eltávolítsa a földiek túlzó halmozódását és így az **élet-iránytű** elhajlásában maguk voltak a bűnösök, nemtörődők és így rossz útra kerülők. – De miért kell erre vigyáznunk?

2. Hogy mindig elevenen érezze az ég vonzását.

A hajó kapitánya az iránytű figyelője. Az iránytű néma beszéde mindenkor és mindenben parancs. **Látható** jelzését késedelem nélkül követi a hajós és a kormányt arra fordítja, amerre az iránytű jelzése alapján haladnia kell.

a) Az emberi lélekbe is elhelyezte a Mindenható a lélek iránytűjét. A vágyak vágya ez a jelzőkészlék. A „desiderio desideravi!” itt azt jelenti, hogy a **Mindenható felé tör** az élet legősibb megmozdulása. Ezt fejezi ki fenségesen a Zsoltáros: „Ez az Úr kapuja, az igazak belépnek rajta” (Zsolt. 117,20).

a) De mikor érezzük ezt? Ha figyeljük lelkünket... Ha csendes magányba húzódunk... A lelkigyakorlatok idején... Az Isten házában csendjében... Ilyenkor felcseng az élet legnagyobb igazsága: nem a föld, az ég a te hazád! Jól mondja az Írás, csak kövesse szavát az ember: „Ha reád gondolok nyugvó helyemen, ha reggelenként rólad elmélkedem, hisz te majd megsegítesz engem, és szárnyad árnyéká-

ban örvendezhetem” (Zsolt. 62,7-8).

c) És mit követel az iránymutató? Azt, hogy állandóan **felé törjünk** és a magasságok világában Istenre találjunk. De ez a találás ne legyen egyszerű vertikális megmozdulás, hanem az egek világának megindulása („Rorate”), hogy vehessem az Isten parancsát, kegyelmét és életet, isteni életet teremtek önmagamban. Egekbe szálllok, hogy egek szerint éljek! „Parancsaidról elmélkedem, mert szeretem őket. Parancsaid felé emelem kezemet, mert kedvesek nekem, és gondolkodom rendeleteiden” (Zsolt. 118,47-48).

Bef.: De kik tudják élni ezt az életet? Csak azok, akik kivetik magukból az előítéletekkel telített földiekre korlátozott életfelfogásokat (naturalizmus, materializmus, pesszimizmus). Hallgatni kell magára a lélekre. Benne szól az Isten! Az Isten iránytűje az egészre mutat! – Nem vagyunk elhagyottak! Nem vagyunk elhagyott hajósok! Veszélyes életpartok, sziklás partcsipkék között biztos útjelzőnk az Isten iránytűje lelkünkben. Ha távoltartunk tőle minden gátlást és figyelve lessük útmutatását, akkor észlelni fogjuk, hogy elfordul a földtől és határozott irányt mutat az egek felé.

*

Ez a szentbeszéd-vázlat átépíthető arra az igazságra, hogy a **Sarkcsillag mozdulatlansága** az eligazodás biztos támpontja. – **Alkalmazás:** az **Örök Sarkcsillag** felé mutat a „lélekiránytű”, ennek szilárdságára építsen a helyes irányban haladni akaró ember.

*

4. beszéd: **Túl a nagy vizeken** (Erkölcsi beszéd: A megváltás egyéni életemben)

Bev.: „Túl a nagy vizeken” járva érzi az ember, hogy mit ér a megváltás. Ott érzi meg a lelki szemmel tekintő, mennyire elmaradt a szegény pogány Krisztus nélkül és ott látja az igazi különbséget keresztény önmaga és pogány testvérei között. De persze ez csak nagyvonalú megállapítás, mert **magam életét** tekintve még mindig kérdés marad: vajon mit ér reám nézve a megváltás kegye?... Önként lép fel bennem a nagy analóg kérdés: mit ér nekem, ha gyönyörködtető a város, de saját lakásomat viskónak tudom? Mit ér a rengő kalászos mező, ha saját vetésemet konkoly borítja? Szinte így felel a hasonlatok után a megváltás egyéni értékét kereső lelkem: **rám nézve annyit ér a megváltó erő, amennyit sajátomná tehetek belőle.** – Ezután méltán hangzik ez a kérdés: és te, hol tartasz? Vajon a te lelkedet átalakította-e a Megváltó olyan módon, hogy Isten gyermekének mondhatod magadat? Követted-e az Írás szavát, amely **erőfeszítő munkát** ír elő? „Végezzétek el dolgokat még idő előtt, amikor megadja jutalmatokat idejében” (Sir. 51,38) – mondja az Ószövetség. De alakuljatok új emberre, amint Krisztus biztosítja számotokra: „...ölsétek magatokra az új embert, aki Isten hasonlóságára tiszta igazságban és szentségben alkotott teremtmény” (Ef. 4,24). – Vizsgáljam csak életemet: milyen az én lelkem?

1. Olyan-e, mint a kelet japánjaié?

Ebben az áldozatos nemzetben nagy a munkaszeretet. De ez a munka csak olyan értelemben az öntudatos és céltudatos felsőbbrendű ember erőfeszítése, amint a föld hangyájának gyűjtő munkája a jövő élet biztosítására. – Ha csak ilyen munkás vagyok, akkor beletartozom a föld kereteibe... Szinte azt mondhatnám, meg vagyok váltva ugyanis egyénileg, de az ég számára. Ha a munkát **csak** eszköznek nézem az ég felé való törésben és az égből várom az Isten kegyelmét, akkor már érvényesül bennem a megváltás csodás dinamikája. A földről – az égbe török.

2. Olyan-e, mint Kína nagy népéé?

A múlt nagy kultúrát hordozó népe küzdelmes törtetésben él. Tradíciója köti, és az új életkeretek szépsége vonzza. Zárt keret közé szorítja a jelképes „kínai fal”, amely nehezen enged a külső behatásoknak. De nem szabad feledni: az ég felé nyitott a láthatár és onnét szállhat és száll az isteni erő. – Most gondolj magadra! Milyen a te lelked? Zárt-e, vagy tárt-e a kapuja? Ha tárt és tág a lelked, akkor elmondhatod: érvényesül bennem a megváltás ereje.

3. Olyan-e, mint India nagy múltú tömegeié?

A Gangesz partján mosakodó és fejére hamut hintve imádkozó hindu passzív, lemondó lélekkel néz az egek felé. Ha aktív vagy, ha nem üres Nirvana a célod, hanem a mindennapi újrakezdés, talpraállás fiatal energiája él benned, akkor megvan benned a megváltás ereje. Nem szabad csak visz-

szahúzódóvá egyszerűsülni. Hanem Izaiás próféta szerint tevékenyen kell Istenhez kapcsolódnunk. „Az Úr értelmes nyelvet adott nekem, hogy szavammal támasza lehessen a fáradtnak. Reggelenként figyelmessé teszi, minden reggel figyelmessé teszi fületem, hogy hallgassam őt mint mesteremet. Megnyitotta az Úr Isten fületem, én pedig nem elleneztem, meg nem hátráltam” (Iz. 50,4-5).

4. Olyan-e, mint az eldurvult vad népeké?

Az afrikai utazók igen szomorú képet adnak ezekről a szegény testvérekről. Kegyetlenség, sötét babona, szellemtelenség terheli életüket. Föld és ösztön a dübörgő erő. Az egyszerű igazság ez: hiányzik belőlük az **eszmék és tisztult életelgondolás magasztossága**. Szinte reájuk áll a Zsoltáros fájdalmas ítélete: „Hiszen te gyűlölöd a fegyelmet, és hátad mögé veted beszédeimet. Ha tolvajt látsz, vele szaladsz, házasságtörőssel közösséget tartasz, szájad gonoszságot áraszt, és nyelved csalárdságot sző” (Zsolt. 49,17-19). Lám! Ez a kép is kérdést adjon számodra: vajon nem áll-e reád is a Zsoltáros szava? Mert ha igen, akkor te is a barbár és a Megváltó kegyelmét kevésbé használó szegénnyé lettél... Kérdezd csak: vajon nem üt-e tanyát benned a gonosz lélek hatalma? Vajon nem győzedelmes-e életedben a rossz? Nem Istened-e a szenvedély és a mammon? Ha igen, akkor te is távol vagy a megváltást hozó Istenembertől!

5. Vagy olyan vagy-e, aki méltó az „Isten fiaihoz”?

Valóságban akkor érezheted magadat a Megváltónk gyermekének, ha egész belső világodon kive-rődik az Istenembernek tisztult életvonása. – Ennek megszerzési módját így írja elő az apostol: „Zúgólódás és okoskodás nélkül tegyetek meg mindent, hogy kifogástalanok legyetek, Istennek ártatlan gyermekei a gonosz és romlott nemzedék közt, akik közt úgy ragyogtok, mint csillagok a világmin-denségben” (Fil. 2,14-15).

Bef.: Amikor nagy utakat járva az emberek ezernyi változatát látom, mindig ezek az összehasonlí-tások lépnek elém. Mindig azt kérdelem, hogy a megváltás nagy művének emberiséget átalakító ereje érvényt talált-e már az én lelkem szentélyében? Mert csak akkor érzem magam boldognak, ha kiemel-kezem az anyagi, pogány testvérek közül és a megváltottak tisztult életét élhetem egész életemben. De mindig úgy, hogy az életsötétségben szenvedő testvéreim életének is nyújtani akarnám az élet fé-nyét. – Magam élete is nagy próbák, erőfeszítések, élettengeren hajózások sorozata. Akkor jutottam át a lélek nagy vizeinek üdvöt ígérő partjaira, ha életrévemben az Üdvözítő fogad, aki szeretettel öleli atyai keblére a **tanítása szerint élő megváltott életzarándokot**. – Ez lesz a karácsonyi szent találko-zás!

*

a) Ez a beszéd reáépíthető **Izsóf A.** „Túl a nagy vizeken” – földkörüli útját leíró fenséges munkájá-ra. – **Alkalmazás:** mit lát a messzeségből az ember? – Az Istent!

b) De felépíthető a „táborhegyi jelenetre”. Ez az Urunk és életünk színváltozását tanítja, ha a **ma-gasságokból** nézünk körül...

*

IV/b. beszédlánc címe: Az adventi ember

1. beszéd: **A vágyak hordozói** (Erkölcsi beszéd: A vágyakozás vonala)

Bev.: Az emberi életet úgy is lehetne jellemezni, hogy olyan élettartály, amely a vágyak útján nyit-ja önmagát, hogy telítse a lélek tartalmát. – Az Advent nem csupán négy ezer évi várakozás, sem nem négy heti emlékezési idő, hanem annak az igénynek az ébresztgetése, amelyet így lehetne jellemezni: a földi ember az eget várja, hogy az töltsen be egész életét. – De hogyan merészkedik erre a föld embere? Olyan kettős hitből, amely szerint az Isten az embert áhítozza, az ember pedig az Isten után vágyako-zik.

1. Isten vágya – az ember.

Az Isten, a Teremtő, a Fenntartó és Megszentelő. – Mindez szerető odahajlás, vágyakozó akarás és örök szeretetáramlás az ember felé. Az Isten állandóan jön az ember felé...

a) A bűnös múltat – ítéli; a jót – dicséri.

b) A jelent – megvilágítja, kegyelmi fénybe vonja.

c) A jövőt kezében és szívében hordozza. – Ennek szépségét és isteni voltát szorgalmazza. Így mindig velünk, és így mindig szeretetében tart bennünket. – Íme: az Úrnak Adventje, hogy szeretetét kiárasztva teremtsé, megváltsa és üdvözítse az embert.

2. Az ember vágya pedig az Isten.

a) Földön várja.

b) Égben áhítozva élvezi.

Bef.: Íme az ember Adventje – az Isten várása és a lélek vágyakozása. Összetartozunk! Istennek tulajdona az ember! És embernek igénye az Isten. És ez nem elmélet, hanem örök összeforradás. – Ezt hirdeti az Advent. Ma döbbenünk reá, hogy az Advent égi igazság! – Fellobbanó embermécsek vagyunk, kik fényünket az égből vettük, sugárkéveként az élet útjára vetítjük és csodás lelkiáradással találkozással, az Úrral járjuk a földi zarándokok életútját.

2. beszéd: **Megtaláltad-e a Mestert?** (Erkölcsi beszéd: Hol a Mester?)

Bev.: János követséget meneszt a „prófétákhoz” – ez volt az imént hallott Evangélium szövege. – Keresve keresik az Eljövendőt! – A mi utunk is keresés. De miről találunk reá? – Látható jelekről, próféták hirdette csodákról. – Kik közelében jár a Mester?

1. Akiknek körzetében gyógyulnak a vakok.

a) A Mester **emberalakban** jelenve – a fizikai vakok gyógyításával mutatta, hogy földre szállott Egyszülöttje az Úrnak.

b) A Mester **lélekben járva** közöttünk, azok közelében él, akik a lélekvakok gyógyítására hivatottak (Egyház és szolgálói!). – Itt reátalálsz a Mesterre.

2. Akinek ajkáról csendülnek az isteni ítéletek.

a) A Mester igéi nem elhangzó és eltűnő igék. „Az Evangélium hirdetése” az Ő szava, és ennek csengése az Ő isteni küldetésének jele.

b) De a Mester szava örökké él: „Ég és föld elmúlik, de az én igéim el nem múlnak” (Lk 21,33). – Akik ezt hirdetik, azok az Isten körzetében élnek. „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében, és tanítsátok őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,19-20).

Bef.: Így keresd most is a Mestert! Ha rátalálsz a „**csodatevő küldöttekre**” és az „**Evangéliumot hirdető pásztornépre**”, akkor örömmel vedd tudomásul, íme, itt a Mester is!

3. beszéd: **Elvesztetted-e az Istent?** (Erkölcsi beszéd: Az Istentől távolító követek)

Bev.: Sokszor mondják: „vannak Istent rabló követek”. Olyanokra gondolnak, akik rossz példával, vagy tanítással botránkövei az embereknek. – Kérdeztem egyszer egy hiteltlentől: hitetlen voltál-e mindig? Nem – felelte. Vannak rablók és ezek elvitték az Istent és, nem tagadom, velem a boldogságomat. – Kik ezek a lélekrablók?

1. Túlzottan igény-ember voltod.

Az ember test és lélek, – de mindkettő lehet Istentől elhúzó tényező.

a) A test igen gyakran igényelhet többet, mint Isten adta hivatása. „Testi gyarlóságok miatt emberi módon szólok. Ahogy tagjaitokat a tisztátalanság és gonoszság szolgálatában a bűnre adtátok, úgy adjátok most tagjaitokat az igazság szolgálatában az életszentségre” (Róm. 6,19).

b) A lélek pedig igen sokszor gögösködhet még az Isten hatalmának birtoklására. Látszólag a jó köntösében kopogtattak, és végül „rabláncra” fűztek...” Amíg ugyanis a bűn szolgálói voltatok, szabadok voltatok az igazságtól” (Róm. 6,21).

2. Személyes hatással dolgozó gonoszok.

Az ember életére hatást gyakorol más embertestvér is. Ez a kölcsönös hatás a közösség isteni terében épül.

a) Félrevezetnek téves felfogásoknak tudatos tanításával.

b) Félrevezetnek rossz példával.

c) De Istentől is elszakítanak tervszerű és tudatos bűnre csábítással.

Bef.: Mindezek útja fokozatos és rendszerint lassan ható, de végül is Istentől elszakító.

4. beszéd: **Ki élhet a Mesterrel?** (Erkölcsi beszéd: A Mester környezete)

Bev.: Sokszor jajgatunk mondván: milyen jó dolguk volt a tanítványoknak: mindig az Úrral töltötték életüket. – De kik lehetnek most is a Mesterrel?

1. Akiknek tiszta a szívük.

Ez itt szándék kérdése.

a) Lehet keresni az Urat. „Keressétek az Urat és erejét, keressétek szüntelenül színét” (1Krn. 16,11).

b) Lehet Isten szándéka szerint vezetni az életet. „Az igaz azonban hite által életben marad” (Hab. 2,4).

2. Akiknek szent a cselekedetük.

Ez már – élet kérdése.

a) Lehet készségesen cselekedni – a törvény szerint. „Ezt mind megtartottam (fiatal koromtól fogva)” (Mt 19,20).

b) Lehet hűségesebben tenni – a földiektől való szabadulás szerint. „Akkor Péter vette át a szót: „Nézd, mi mindenünket elhagytuk és követtünk téged” (Mt 19,27).

3. Akiknek kegyelemmel telített a lelkük.

a) Ez az Isten áldása. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7).

b) Ez az Isten természetében való részesedés kegye. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

Bef.: És aki ezt mind megvalósítja? Az ne szomorkodjék, mert részére is igaz lesz szt. Pál szövege: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

* *

V. beszédlánc címe: „Az életút vándorai”

(diák beszédsorozattá is átépíthető)

Ennek a beszédláncnak az volna a célja, hogy a **célt és a cél felé vezető utat** mutassa meg az embernek. Nagyon termékeny gondolat, ha Advent idején felébresztjük az emberekben az Isten adta életcélok valóságát, és reáhangoljuk őket, hogy nehézségek ellenére, de biztos diadal reményében zárán-dokoljanak „a Hóreb hegye felé”... – A karácsony tárgyi tartalma: Istennek ember alakban való jelentkezése. – Előzze ezt meg az embernek Istent kereső szent erőfeszítése. – Beszédeinket, tartalmuk alaphangját járja át az optimizmus: a szerető ember siet a szerető Isten elé, és az égi Szeretet lealázkodik az ember mellé. – Lássuk ezeket egyenként.

1. beszéd: **A vég és a kezdet** (Erkölcsi beszéd: Az élet végképének új életet fakasztó ereje)

Bev.: Az Egyház gondolata szerint az év záró Evangéliuma nagyvonalakban azonos az év első, kezdetet indító igéjével. Azonosságát pedig azzal jelzi, hogy az utolsó vasárnapon – hasonlóan az évnyitó mai vasárnaphoz – a világ végéről szóló Evangéliumot olvastatja a hívek számára. Íme! Itt egyforma a vég és a kezdet gondolata. Pedig a közhasználat mérhetetlen különbséget állít a vég és a kezdet között. Az egyik a kikezdést és irányt mutatja, a másik a végkifejlődésre, az erőfeszítés eredményére utal. – Kérdezzük magunktól: miért csendíti az életvég gondolatát az új évet kezdeni akaró Egyház?

1. A vég jelzése a cél kipontozása.

A fában a gyümölcs a vég; és mégis a kezdet kezdetén, az első csírahajtástól kezdve **minden pillanatnyi fejlődést** a vég irányítja. A vég beleeszi magát az egész fejlődésbe s öntudatlanul bár, de irányítólag hat. – Mikor az Egyház az utolsó ítélet gondolatát – következőleg a felelősség gondolatát – nyújtja az év zárásakor és ezt adja az év kezdetén, akkor arra figyelmeztet, hogy a végső ténynek olyan erőt kell gyakorolnia az egész életre, hogy irányító eszményként éreztesse állandó hatását.

a) A természet világában a vég már a kezdetnél adott. A szellemi, emberi világban azonban a végkifejlődés az egyén cselekvéseinek folyománya. Az egyik magában hordja ezt a tételt: azzá kell lennem, ami vagyok; a másik ember: azzá leszek, amivé lenni akarok. Ez utóbbit csak akkor fogjuk jól

felhasználhatni, ha állandóan szem előtt tartjuk a vég eszméjét és így mindenkor felkeltjük magunkban az egykori számadás kötelezettségének elérkezését. Íme az ok, ami az egyházi év zárását és nyitását azonos gondolattal indítja.

b) A mi természetünk is alkalmas arra, hogy minden cselekvésbe belevigyük a vég gondolatát. Ez pedig a tökéletesedés, amelyet egyenesen parancsol a Mester: „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). – Gondoljunk csak önmagunkra, mily ösztönszerű megnyilvánulása a léleknek a **felelősségérzés**. Ugye a kisgyermek az első hazugságnál, csalásnál, ne adja Isten lopásnál, mélyen elpirul és hallja a lélek szavát: fizetni fogsz érte. A nagyobb fiú még élesebben észleli ezt, amit a Teremtő akart; ti. minden cselekvésben a végnek a gondolatát. Nem szabad felednünk a Mester szavait: „Azért ti is álljatok készen, mert az Emberfia abban az órában jön, amikor nem is gondoljátok” (Mt 24,44).

c) Persze, a felelősségérzés nem egyforma mindenkiben. Egyikben kisebb, másikban nagyobb. Egyik még a gerendákat sem veszi észre, a másikat már a kis száalka is bántja. A munkában megedzett, kényes kezű mészáros nem nagy jelentőséget tulajdonít még a nagyobb sebnek sem; a puhakezű, gyengéd fiúcska felszisszen a száalka szúrására is. – A kemény, durva, lélekben bűnös ember gonosz tettei eldurvítják a felelősség érzetét. Még a legsúlyosabb bűnök esetén is néma a lélek. – A lelkével törődő, finom ember mimószaként érzékeny, ha a felelősségérzés azt súgja neki: ezekért nem felelhetsz soha. – Egyik-másik diák nem igen gondol arra, hogy társának romlását okozza; mintegy „advocatus diaboli”, az „ördög ügyvédje” szerepét tölti be. – Másik minden cselekvésben összeszedett s minden szavát az a szempont irányítja, miként fogok felelni azon eredményekről, melyeket elérek szavam, vagy tettem által. – Jól ismervén az Úr szavát: „Az Emberfia ugyanis el fog jönni angyalaival Atyja dicsőségében és akkor megfizet mindenkinek tetteihez mérten” (Mt 16,27).

2. A cél látása a kikezdő erők megfeszülése.

A vég eszméjéből, a végcél látásából eredezik a kezdet; a vég ugyanis új kezdés megindítója. Nincs **quies**. Nem azért látom a célt, hogy nyugalom álljon be. Ez megindító, lendítő erő. Visszahat az új életre. –S hol van ez?

a) Látom a vég fontosságát, ebből következtetek az élettevékenység jelentőségére. Azért dolgozom, hogy tökéletesebb legyen az élet. Hisz annak ura **én** vagyok!

b) Látom az **elérhető tökéletesebb életet**... Miért maradjak meg csirahajtásnak, ha élő fa, virágzó virágszál lehetek? ... Ez lendítő erő, mert önérzetemre apellál. Ez pedig erőindítás.

c) Látom a **fokozatos közeledést**. Ez örömmre hangol. Gyökérből szár, szárból levél, – levélhónaljból virággá lettem... Ez újult erőre hangol.

d) Végül látom a **leereszkedő égi segítséget**, az isteni kezet. Hálásan veszem. Hallom a lelkem muzsikáját. Rezonanciával élvezem. Kikiált belőlem is: „Rorate coeli!” Szívom a harmat, az élethar- mat üdeségét. Ez is életforrás.

Bef.: Végről beszél az Evangélium, hogy **kezdetet** indítson bennem. Összeomlásról, hogy építsen. Télről, hogy tavaszt fakasszon. Örömmel állok a tavaszi fuvalom világába, az élet kezdesébe...

2. beszéd: **Bizonytalan utakon?...** (Erkölcsei beszéd: Ember és Isten útja)

Bev.: Cél és út olyan egymásba fonódó egység, amely kinyomozható az ember életében. – Ha látom a véget és megindult bennem a felfelé törtetés ereje, akkor már meg is tettem életem első lépését. A sorakozó katonaság egyike vagyok, ki nagy bizonytalansággal nézem az ismeretlen utakat, de messze sejtem az elérendő célomat... Az élet nagy zarándokútja előtt mindnyájunkban feleseng a **cél tudata**. Isten diktálja, ember járni akarja. Higgy a próféta szavának: „Bizony egyenesek az Úr utai, s az igazak biztosan járnak azokon, de a gonoszok elesnek rajtuk” (Oz. 14,10). – Reájuk akarok lépni és ezért könyörgök: „Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, s ösvényeidre taníts meg engem. Vezess és oktass engem igazságodra, mert te vagy az én üdvözítő Istenem” (Zsolt. 24,4-5). – De ugyancsak fellép az a szomorú kételkedés is, vajon győzelmesen járhatom-e ezt a földi utat, mely végül is Isten megtalálására vezet? De ezt a kérdést is ilyen egyszerűen kérdezhetném: **hogyan élhetem végig adventi lélekkel** életemet, hogy reátaláljak a **karácsonyi Kisdedre**?

1. Irányt veszek Isten felé...

Hallgatom az Evangélium szavát, hogy helyes útra irányítsam lépéseimet: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak énáltalam” (Jn 14,6).

a) Most azután körülnézek, hogy hol találom azokat az isteni fénypontokat, amelyek ennek az út-

nak szegélyein pislákolnak? – Itt is az isteni kinyilatkoztatásra gondolok, és ott hallom ezt a szent ígét. Így tehát az isteni törvények irányítása nyomán kell haladnom.

b) De ezek után **személyes** fényt is keresek. – Hallom a Mestert szólván: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). Íme! Itt már a Mester élő tanítása, az Ő jegyesének, az Egyháznak a jelenléte lesz az irányt adó. – Nem ijedezem, ha más utat mutat a látszólagos tudomány. Még attól sem félek, ha mást kíván az ösztönös élet. A világ csábításainak, eltéríteni akaró szavára sem hallgatok... És ha azt látom, hogy ezen az úton sokan járnak? Akkor a Mester szavaival erősítem magamat: „A szűk kapun lépjetek be! Tágas a kapu és széles az út, mely a pusztulásba visz – bizony sokan mennek be rajta. De milyen szűk a kapu és milyen keskeny az út, mely az életre visz, – bizony kevesen találják meg azt” (Mt 7,13-14). – Az életcsillogok fénye, az események tüze nem csal; az élet napjának fénysugárzatában egészen biztos vagyok. Így biztos a zarándoklásom és eljutok Krisztushoz, aki életcélokat önmagában jelölte. –Indulásomkor elzengem ezt a fenséges antifonát: „Ó, napkelet, örök fény ragyogása, igazság napja, jöjj és világosíts meg minket, akik a sötétségben ülünk, és a halálnak árnyékában” (ötödik ó-antifona).

2. De égi Atyánk is jön gyermeke felé.

De csak magam indulok Isten felé? – kérdezhetném. Nem! Az Isten is jön ember felé... Úgy találkozom Vele, ahogyan Jákob találkozott az Úr angyalával, az Erőssel.

a) Ámde a világban járó **Úr útjairól** tudjuk, hogy ahol az Isten jár, ott virágba szökken a rét. „Folyókat fakasztok a magas dombokon, és forrásokat a rétek közepén; vizek tavaivá teszem a sivatagot, és vizek patakjaivá a járatlan földet. A sivatagban cédrust növesztetek, akácot, mirtust és olajfát; a pusztában fenyőt, szilfát és puszpángot is ültetek, hogy lássák és megtudják, meggondolják és meg is értsék: az Úr keze művelte ezt, és Izrael Szentje teremtette” (Iz. 41,18-20).

b) **Ahová az Urat várom**, ott tavaszi fakadást kell teremtenem. – De mi adja a lélek nagy tavaszát? Az Úr útjának elkészítésében az jelenti a virágzó tavaszt, ha eltűnnek a bűnök és kibontakoznak az életvirágok. Erről ír fenségesen a próféta: „Hagyjatok fel azzal, hogy rosszat cselekesztek, tanuljatok jót tenni! Keressétek az igazságot, siessetek segítségére az elnyomottak... Ha bűneitek olyanok is, mint a skárlát, fehérék lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, fehérék lesznek, mint a gyapjú” (Iz. 1,16-17 és 18).

c) A lélek csak ebben a fesledező pompában lehet az Úr szentélye. Ide beléphet az Úr! Ezért kell előbb a bűnbánat útját járni, ezért kell zarándokéneket énekelni, mert csak így történik a lélek terhének, bűneinek eltüntetése. Ezért imádkozom ilyen imával: „Nézd megalázottságomat és szenvedésemet, bocsásd meg minden vétkeimet” (Zsolt. 24,18). Ezután várható következmény az erények fakadása és várható az Úr leereszkedése. Úgy, mint a magasba törő dómok díszes szentélye, úgy várhatom én is az Úr leereszkedését. Jön az Atya, mert helyet készített számára a Fiú. De végül ég felé törünk, hogy örök helyet adjon az égi Atya: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Ezek az életútjárások lesznek a biztos ösvény-követések. Utak **„ad montem Sanctum Dei”**. Ahhoz a szent magaslatához, ahol az ember találkozik Urával, Istenével. – Ez a tétel a hittudós megállapítása. – Az egyszerű ember pásztorlélekkel a belső sugallatokra hallgat és Betlehemben találja meg az Isten Fiát. Ott, ahol az egek Ura emberi alakban, ártatlan Kisded alakjában jelentkezik az ember-testvérek között. –Az életutak kettős irányt mutatnak. A Végtelen, az Isten, a Szeretet a földre alázkozik, a véges, az ember, az Isten képmása pedig az egek felé igényeskedik. És mi a találkozás? Az isteni természetben való boldog részesedés után az örök élet.

3. beszéd: **Isteni útjelzés mellett** (Erkölcsi beszéd: Isten követei)

Bev.: Az egek Ura képére teremtette, Magához irányította a föld legkiválóbb teremtményét, az embert. A kis Káté mondja, hogy a föld legkiválóbbjai mi vagyunk, akik értelem és szabad akarat, továbbá a halhatatlanság jegyeivel hasonlítunk az égi Atyához. – Nehéz gondolat volna, ha annyira elhagyna égi Atyánk, hogy sehol sem éreznénk áldó kezét és sehol sem látnók isteni útjelzését. – Az egyik aszkéta azt mondta, hogy ahol az Isten jár, ott virágba öltözött a természet (Prohászka). Írjuk ezt át olyan formában, hogy ahol az Isten járt, ott beszédesen hirdeti nyomát az egész élet. „Isten dicsőségét beszélnek az egek, kezeművét hirdeti az égbolt. Ezt harsogja az egyik nap a másiknak, erre tanítja az egyik éj a másikat” (Zsolt. 18,2-3). – De hogy könnyebben lássuk, és Isten útjelzését mindig érezzük, **kétféle követet** küldött számunkra az Úr.

1. Szólnak a tárgyi követek.

a) A tárgyi követek a világmindenség mérhetetlen nagyságai és parányi kicsiségei... Mózes éneke szerint minden nagyság és parány Isten dicséretét énekli. A csillagok... a hegyek... a vizek... az elefántok... a pókok... a hóvirágok... a vízililiomok... mind Isten nagyságának, szépségének daloló dalosai. Az ember akármerre néz, mindenütt gyönyörűség és szépség környékezi.

b) De ezek csak követek és nem maguk a valók, a függetlenek és önbírók. Sok ember még ennek ellenére sem akar az Isten felé hajolni. Nem akar hallgatni a **tárgyi követek** állandó beszédére, mert bizalmatlan, reménytelen, szárnyszegetten csüggeteg erre a nagy öröm befogadására. Szűk a lélek tartalva. Kicsordul belőle a nagy tartalom, hogy **mindent hozzád küldött követül az Isten!** –Kicsinyes valaki, aki nem tudja elhinni ezt a nagyra-hivatottságot!...

2. Beszélnek a személyes Isteni hírnökök.

De küldi az Isten személyes követül a prófétákat és Krisztust! Igaz ugyan, hogy minden ember követ. Ezek Isten jóságáról, teremtő nagyságáról és szeretetéről szólnak (pl. Rabindranath Tagore...).

a) Az igazán hivatott, kivételes követek, a próféta lelkek azonban a többi emberhez szólnak. Maga az Úr mondja azt a példabeszédben... Nem engedi a szenvedő dúsgazdagot a földre Isten ítéletéről szólni, mert vannak próféták, akik meghirdetik az Isten világterveit. – Ezek Krisztust hirdették.

b) Azután jött az igazi Követ, az Úr Szentje, aki **élettel, tannal, halállal** hirdette a megváltás szent tényét. „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2). Jelezte az élet helyes útját. Majd az egész élete mintává lett, amelyet követhet a föld zarándoka. – Így lett a követek Követe nemcsak jó hírt hirdető, hanem **valóságos megváltást hozó** is, mert életáldozata az ember megszentelésének megszerzése.

c) Ez a Követ az örök élet zárt kapuját is feltárta, hogy nyomában hazatérhessen a terhelt életvándor.

Bef.: Ezeket a követeket és a követek Követét könnyebb hallani: **csak hallgatni és követni kell.** „Nem mindaz, aki azt mondja nekem: Uram, Uram! – jut be a mennyek országába. Csak (az jut be a mennyek országába), aki mennyei Atyám akaratát teljesíti” (Mt 7,21). Az a diadalmas ember, aki a követek szavát hallgatja és megtartja. – Követek csak királyokhoz mennek. Isteni követek az Isten fiaihoz, mennyország örököseihöz jönnek. Tárgyi és személyes követek jönnek, hogy minket Isten fiaivá magasztosítsanak. Szavuknak csengése azért édes, mert „autobazileia”-vá akarja alakítani a nagyot akaró, isteni életet élni akaró embert.

4. beszéd: Életcélnál (Dogmatikus beszéd: Az élet céljánál)

Bev.: Életem szent dala és minden vágyam kifejezője legyen a Zsoltáros szava: „Hozzád emelem, Uram lelkemet, Istenem, tebenned remélek; ne hagyj, hogy megszegyenüljek” (Zsolt. 24,1-2). – A kikötő a hajók biztos otthona. Vihartól, szelektől védő hely, hol megpihenhet a hajós. Messzire világít a tornya. Áhítozva várja a tengerész, mert hullám hajtotta hajócskája nyugodt partra bízható. – Élethajós vándoreMBER életében is keresve keressük a biztos réveket. Azt a csendes világot, amelyben nyugodtan pihenhet a hányatott emberlélek. Merre vannak ezek a tájak? Hol ez a megnyugvást ígérő és kínáló kikötő? Emberek ezrei kérdik, ezek próbálják megtalálni, de sokan csalóka partot kínálnak, hol nem pihenhet meg az emberi lélek.

1. Látszólag a földi partok felé törünk...

a) Azt mondogatják, hogy a **földi élet ösztönös területén** vannak elrejtőzve az üdvöt, a pihenést nyújtó kikötők. Az egyik Venus berkeire, Kalypso szigetére hivatkozik. Erre akarja vinni a hánykódó élethajóst... Hajlik is rá a könnyelmű ember. Örömmel hallják a csábító szavát: „Rajta tehát! Élünk a jelen javakkal, élvezzük a teremtést sietve, míg fiatalok vagyunk! Töltekezzünk pompás borral és mirrhával, ne menjünk el az évszak virága mellett. Koszorúzzuk magunkat rózsákkal, mielőtt elhervadnának; ne maradjon rétvajálkodásunktól érintetlen! Egyikünk se vonja ki magát tobzódásunkból; mindenütt hagyjuk vígságunk jeleit, mert ez a mi osztályrészünk, ez a mi sorsunk!” (Bölcs. 2,6-9). Hajlik is rá a könnyelmű ember. Meg is próbálja, hogy odaerősítse életének hajóját, de szomorúan tapasztalja, hogy sertéssé változtatják az „élet királyát”...

b) A másik az „**igazság partjai**” felé hajózik. Ez a part lesz az életcél. – Az Írás szövegét is magára alkalmazza és így sóhajt? „Vezess és oktass engem igazságodra” (Zsolt. 24,5). – Igaz, hogy a szépségek és gyönyörűségek kristálypalotájába visznek, de a **teljes valóságát** tudják-e biztosítani? – Nem vesszük-e észre, hogy kételyek, ingások területére jutottunk? Pilátussal mi is kérdezhetjük: „Mi az

igazság?” (Jn 18,38). Hisz „ahány fej, annyi vélemény”. Hát az emberi koponyák még önértékelésükkel sincsenek tisztában (Carrel)... Hát még az eredet és végcél kérdésével?... Merről jöttünk, hová megyünk... Vagy egyáltalában miért megyünk?... Ki tudna erre felelni? – Még kevésbé sikerülne ez akkor, ha még az ember sok-sok egyéni szenvedését, küzdelmét is figyelembe veszem. Ki tudja ezeknek a szenvedőknek életét biztos célhoz vezetni? Elég-e itt az ösztön, vagy a tudás? Árvák, özvegyek, szegény Lázárok, Magdolnák, küszködők, törtető seregét nem elégíti ki az élet ilyen „terített asztala”. A föld kiveti őket, mi fogadja ölére a szerencsétleneket?... Nem látom, hogy ezeknek a „tudomány” földi kikötője otthont kínál és biztosítana... Pedig mélyek ezeknek az élethajósoknak lélekhullámai. Ezek még a tudományok partjain is örök fenékhullámok maradnak.

2. Valóban pedig az Úr országába hajózunk...

A bölcselő ember keresi az igazi életcélokat, de ha kiüresíti a lelkét, akkor semmiképp sem találja. A nagy olasz író, Papini megpróbálta az elsőt. Lehorgonyzott az élvezetek partjain, kiélte a földi élet minden örömét. Eredményeképpen megírta szörnyű művét: „A kész embert”-t. Azt az embert rajzolta meg magában, aki teljesen befejezte életét. Olyanná lett, mint akinek semmije sem maradt. Eltávolította testi-lelki erejét. Talán a hideg pisztoly emelésére marad még erő!... De lehetne-e ez az ember életcélja? Vadul sikolt fel benne a kérdés! Ekkor áttekint a leszólt („naiv és tudatlan”) emberek táborába. Oda, ahol Máriaként Krisztus lábainál ülnek, az Ő Szent Szívén pihennek a szelídek, a békességesek, az alázatosak... Meglátja Krisztust, a tanító Mestert. Hallgatja szavait, amelyeknek ez a csengése: „Aki meg akarja találni életét, elveszíti azt, de aki érettem elveszíti életét, megtalálja azt” (Mt 10,39). Tanulmányozza és megírja a Mester életét. És mi a vége? Megtalálja benne életének igazi célját. Ezt az élet találatást földi munkában, de azután örök életben is megsejti... – Mindig az Úr Jézus a központ. Hozzá tör mindenki, aki fáradt, és Ő megenyhíti őket. Nem tudunk mást tenni, mint a Mester szavai nyomán cselekedni: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: én felüldítek titeket” (Mt 11,28). Aki ezt megtalálja, az az élet boldoga és végül az élet „hazatérője”.

Bef.: Az Advent négy héten át erre a nagy szellemi sötétségre, célkeresésre és életkeresésre indult. A befejezés alkalmával reámutat a megoldásra, a karácsonyi Krisztus közeledésére. –Úgy jár el velünk az Egyház, mint Ábráhámmal az Úr. Fölviszi a Morijja hegyére és megmutatja az „ígéret földjét”. Ő azonban csak messziről láthatta és lába talaját nem érinthette. Mi azonban imádkozó lélekkel arra kérjük az Urat, hogy **vezessen is** a várt Krisztushoz, és bizakodunk, hogy „holnap” meglátjuk az ég nagy csodáját, a Betlehemben emberré lett Istenfiát.

*

VI. beszédlánc: „Életünk szent kikezdései”

(Ez is alkalmazható diákbeszédnek)

Ennek a beszédláncnak arra kellene törnie, hogy eleven igazsággá alakítsa ki bennünk, hogy minden életpillanat, rezdület, változás, kegyelemvétel: a kikezdés egyik alapindítója. Lényeges gondolat: az élet ütemelőretörés. Tehát mindent **kezdetnek** kell nézni, amelyből a jövő hajtása zsendül. Ez pedig azért fontos, mert így bele lehet növeszteni a hívek lelkébe azt a fenséges karácsonyi igazságot, amelyet így lehetne megcsendíteni: **az emberi élet valójában végnélküli: az Istenhez tartozó.** Érthető tehát a Feléje való vágyakozás: sőt túlméretezett lélekigény lehet az Istennek hozzánk való leereszkedése... Mi az Isten rokonai vagyunk (Ady E.); Isten szeretete pedig Isten fiaivá avat! – Íme! Így lehetne **lélektanilag** előkészíteni a szent Karácsonyt, Isten Fia emberré születésének nagy kegyelmét. – Lásuk az egyes beszédeket sorjában.

1. beszéd: **Az egyházi év mesgyéjén** (Erkölcsi beszéd: A kikezdések helyes iránya)

Bev.: A mai nap az egyházi évnek mezsgyéjét jelenti. Zártuk a múltat és kezdjük a jövőt. Zárjuk azt a múltat, melyet az események ezrei tarkítottak és nyitjuk a jövőt, melynek eseményeit még csak sejteni sem tudjuk. – **Íme a kikezdések sorozata!** – Ha a múltat tekintjük, annak ezernyi eseményei között számtalan olyan találkozik, melyet nem tőlünk független törvényszerűség létesített, hanem **az akarat öntudatos döntése** vitt jó, vagy rossz irányba. Amíg az elsővel szemben csak a békés türelem az ember kötelessége, addig emezekkel szemben megelégedettség, vagy a bánás a lélek megnyilvánulása. – Az előzőkből csak figyelmeztetést kapunk, amely a jövőben óvatosságra int, az akaraton

nyugvó, vagyis az erkölcsi világhoz tartozó cselekvések azonban parancsolóan Istenhez igazodást követelnek az új egyházi év hajnalán. – Miképpen lép fel a lélekben csengő isteni parancs?

1. Jól zárjuk a múltat...

Ha elvégezzük a munkaév kezdetén a zárszámadást, ha magunk elé állítjuk a múlt év cselekedeteit, bizonyára találunk számos olyan cselekvést, amely a jó és a rossz mérlegére dobva, az utóbbi felé lendíti a tányért.

a) Bizonyára felkínálkozott bennünk a **földhöz tapadó ember**, s nem egy esetben éreztük, hogy anyagi jók bírásáért lelkünk nyugalma cserébe. Talán nemcsak abban nyilvánult ez, hogy saját jogos tulajdonunkhoz görcsösen ragaszkodva életcélunkat láttuk, hanem abban is, hogy mások anyagi értékeit sem sokra becsültük. Sőt az sem lehetetlenség, hogy szót követelt maga számára a testi ember... Az az ember, aki boldogságát az érzéki javakban kereste és vélte feltalálni. „De Isten így szólt hozzá: Esztelen! Még az éjjel számon kéri tőledlekedet. Kié lesz mindaz, amit szereztél?” (Lk 12,20). Így azután törést szenvedett a léleknek az a nemes aspirációja, mely az ember boldogságát éppen az anyagi és testi élvezetek felett örök lélekörömegekben keresi. – Esetleg felkínálkozott bennünk az érzéketlen, **durva ember**, aki nem hajt a finom érintésre, kinek gúnyos és cinikus mosoly vonul át az ajkán, mikor a nemes irányba vinni akaró indításokat hallja.

b) De ez a vizsgálat csak a magad lelkére vonatkozzék! – Ne nézz más lelkére, ne gondoljunk másra: csak a magunkéba tekintünk! „Ne ítéljetek, hogy meg ne ítéljenek. El ne ítéljetek senkit, hogy titeket se ítéljenek el” (Lk 6,37) – A pénztáros nem más pénztárát, hanem sajátját vizsgálja... A gyáros saját vagyona gyarapodásának ellenőrzője; saját leltárát vizsgálja felül... Mi is saját lelkünk egyenlegét vizsgáljuk. Lesz ott elég vizsgálni való és lesz ott elég javítani való! Legyen elvetek a próféta szava: „Tanuljatok jót tenni! Keressétek az igazságot, siessetek segítségére az elnyomottak; szolgáltatások igazságot az árvának, védelmezzétek az özvegyet!” (Iz. 1,17).

2. Hogy ezentúl kezdjük minden jövő jó cselekedetet.

De a vizsgálat az erkölcsi világban nem a megsemmisülést célozza, hanem a **jó kikezdést** akarja felkelteni bennünk.

a) Fel akarja ébreszteni az **akaratot**, amely az anyagias, az érzékies, a durva, az érzéketlen ember elleni küzdelem jegyében akarja megkezdeni az új évet.

b) Nem kell félni, hogy egyedül maradunk! Az Egyház is melléje áll az ilyen akarral indulni küzdő embernek; melléje áll imáink erejével, mely az Isten kegyelmét esdi le az új évben nagyot akaró ember lelkére. „Harmatozzatok égi magasok...” kezdi meg az új évet a szentmisében. Harmatozzatok üde harmatot, a lélek felfrissítését adó üde harmatot, mely megóvja majd az eltikkadástól...

c) Csak erős maradjon elhatározásod! Veled az Úr kegye, és az Úr kegyelmének erősítésével a győzelem biztos!

Bef.: A múltnak lezárása s annak jó és rossz oldalainak kutatása a jóakarát felkeltését eredményezi. A jóakarát feltámadása újjáépíti a lelket, de ehhez a megváltáshoz az isteni kegyelem ereje szükséges. – Egyesítsük imáinkat az Egyház imáival és kérjük a jó Istent, hogy segítse a mi jó törekvéseinket kegyelmével; és mondjuk el lélekkel ezt az imát: Harmatozzatok égi magasságok... harmatozzatok azt az erőt, amely a mi lelkünk újjáéledésére szükséges.

2. beszéd: Az ünnepek lelkünk szentélyében (Dogmatikus beszéd: Isten nélkül)

Bev.: A történelemben már betelt az Advent, de a lelkekben egyénileg még nem mindenütt. A történelmi Karácsony jegyei a fény, a beteljesedés. – Ha tekintjük a lelkeket, találunk ott adventi és karácsonyi lelkeket. Találunk olyanokat, amelyek a homályban élnek és fény után vágyakoznak, de találunk olyanokat is, akik fényben úsznak és Krisztus birtoklásában boldogan élnek. – Hol vannak az adventi és hol élnek a karácsonyi lelkek?

1. A „csak a föld felé fordulók” nagy része adventi lélek.

a) Lényeges jegye: a homály és a köd. Akár az élet bizonytalansága és nemtörődömsége ködében keresve, tapogatva, vagy egyszerűen semmivel sem törődve... Akár a tudomány nevében beszél... Csak „valamit” talán, de a „minden”-re nem akad rá. Legalábbis az nem, aki göggel járja az élet útját.

b) De titkos igénye neki is – a fény. Ha nem is mondja, akkor is az a vágya.

2. Az egek felé forduló ember a karácsonyi lélek.

a) Ez nem a homály és a vágyakozás, ez a **fény és beteljesedés** jegyében áll. Ez biztosan lát, mert bízik a Krisztus gyújtotta fátyalfényben. „Hozzád emelem Uram, lelkemet, Istenem, tebenned remé-

lek; ne hagyd, hogy megszegyenüljek” (Zsolt. 24,1-2).

b) Ez a bizalom lelkével néz... Bízunk az Úr ígéréteiben és így biztosan várja a lélek belső nyugal-
mát.

c) Sőt érzi, hogy megjött az ő lelkébe is az, Aki a történelem számára 4000 éves várás után jött, a békét, a nyugalmat hozó Krisztus. Szinte dalol a lelke, mondván: „Szüntelenül magam előtt látom az Urat, hisz ő áll a jobbomon, hogy meg ne inogjak” (Zsolt. 15,8).

Bef.: Az Advent visszaemlékeztet a 4000 év homályos és vágyakozással eltelt időire. De egyúttal figyelmeztet a lelkekben honoló adventre is. Felkelti bennünk annak a gondolatát, hogy még most is, 2000 év elmúta után is vannak adventi lelkek... Szánjuk ezeket, mert boldog lélekkel mondjuk, hogy a mi lelkünk karácsonyi lélek. Szánjuk a homályban, várakozásban élőket, de távol maradjon tőlünk a szeretetlen elfordulás, vagy megvetés bűne, mert a karácsonyi fényt és boldogságot velük is szeretnénk közölni.

3. beszéd: Ünnepteremtés (Erkölcsi beszéd: Hogyan teremthetek lélekünnepet?)

Bev.: Emberi munka a lélekmunka ünnepteremtő erőfeszítése. Rendes körülmények között nagy emlékek, lélekbe vágó események adják az ünnepet. Kívülről ható események hozzák azután ünnepi hangulatba a lelkünket. – Örülünk a vasárnapnak, mert ünnep, a többi ünnepnek, mert szent emlékek visszaidézője. – De csak az idő lepergésétől függ-e az, hogy ünnep váltja fel az év hétköznapjait? Olyan úr-e felettünk az idő, hogy csak ő hozza meg az ünnepeket? – A felelet vigasztaló léssen, mert az igazság ez: élményekkel gazdagítja életünket. – Mi a lélek ünneptartalma és az ünnepteremtés módja?

1. Az ünnep lényege boldog gazdagodás.

Ennek azután fokozatai vannak.

a) Gazdagodhatunk – földiekben. Lehet ez teljesen – anyagi érték. Lehet ez – lelki kincs (tudás, művészet, siker, élmény...). Lehet ez – hatalom.

b. De gazdagodhatunk – szellemi kincsekben. Lehet ez – erkölcsi tisztulás. Lehet ez – jó irányba való kikezdés. Lehet ez – Isten kegyelmével való töltekezés... Karácsonya a felnőtteknek – a lelki gyakorlat szentáldozása; karácsony az ingadozó hitű embernek – a hit létráján való égbejutás. Boldog szent percek, melyeket maga teremt – az ember. Földi ember szürke életét ünnepivé teszi az égi gondolatoknak lelket átalakító megjelenése.

2. A tervszerű lélekgazdagítás – ünnepteremtés.

Itt a lényeg ez: a fokozatos feljebbjutás – az anyagi síkról a lelki, szellemi és isteni síkra emelkedés egy-egy életünneptermelés. – De ennek a szent munkának fokozatai és módzatai vannak.

a) Először **magunk felé** kell fordulnunk. Magunkban kell ünnepet teremtenünk. Ez lesz az első fok. – De a mód ez léssen: lélektisztulást, lélekszeretetet, Isten szeretetet és örök világ szeretetét kell magunkban kidolgoznunk.

b) Majd **mások felé** kell fordulnunk. Embertestvér életét szolgálva akkor szerzünk ünnepet, ha azokat is Isten felé tudtuk irányítani. Egy-egy testvér lelki megemlése a mi lelkünknek is ünnepszerezése. – Ez a második fok. És a mód? Szóval és tettel! – De mindig szeretettel és türelemmel. Aki ilyen módon dolgozik, az valóságos ünnepet teremt.

Bef.: Köznapokon dolgozunk, de dolgozással ünnepteremtők legyünk! A lélek kincseinek gyűjtése – a lélek gazdagítása. A gazdag lélek pedig ünnepien gazdag lélek. – Mikor vagytok a legboldogabbak? Ha veletek a Karácsony Ura, Maga az Isten! – De nem lehetne -e ezt állandósítani?!

4. beszéd: Az igazi ünneplés

Bev.: A nagy tettek ünnepet váltanak ki az ember lelkéből. Ezért ajánlja az ünneplést az Írás is mondván: „Menjetez, egyetkez zsirosat, igyatok rá édes italokat és juttassatok egy-egy falatot azoknak is, akiknek nincs; mert az Úr szent napja ez, ne szomorkodjatok tehát! Az Úrban való örömünk ugyanis a mi erősségünk” (2Ezd. 8,10). – Az ünnepeknek azután válfajai vannak. A nemzetek hőseiket dicsőítik. A népek templom építésüket ünneplik... „Elhatározá azonban az egész sokaság, hogy további hét napig is ünnepel s azt meg is cselekvé nagy örömmel” (2Krón. 30,23). – Minél nagyobb dolgot műveltek, annál díszesebb az ünnep. – Az Egyház rangfokozatba állítja az ünnepeit. A szentek felett állanak a Szent Szűz s azok felett az Úr ünnepei. Ezzel akarja jelezni, hogy ünnep okozta örömmel is

fokozatai vannak. – Tudjuk ugyanis, hogy az emberi lélek sem ünnepel egyformán. Örül az édesanyja névnapján, ünnepet ül a Szent Szűz ünnepén, vigad az Úr születésének vagy feltámadásának napján... De ez-e a legbelsőbb, legigazibb ünneplés? A felelet ez: az ünnepek ünnepe **az Úrral való találkozás**. – Ennek pedig két pontja van.

1. Találkozunk az Úrral lelkünk szentélyében.

A földi ember legerősebb vágya az Istennel való találkozás. a. Minden kutatása, erőfeszítése erőlködés erre tör. Csak az útban van eltérés. – Az igazságot kereső tudós, a szépet alakító művész, vagy a lelkét elemző, színező ember végül is Istent keres...

b) A Karácsony azért ünnep, mert az Úr Fia a földre szállt. A pásztoroknak és a napkeleti bölcseknek ez az Úrral való igazi találkozás. Nekünk gondolatban, emlékekben való találkozás. Ez is ünnepre hangol.

c) De fokozatosabb és lelkibb – **a kegyelmi úton való találkozás**. Amikor a lelkemben érzem az Urat. Beszél, indít. Boldogít, örömmre hangol. Ez lelki találkozás. És mi ez valóságban? Ima, első szentáldozás, további „Isten asztalához való telepedés”, a szentségek bármelyikének vétele. Mind... mind az Úrral való legszentebb találkozás. Nemcsak Vele kell menni, hanem vele kell élni! Aki ezt megérzi, az ünnepet érez. Az az élet minden napját ünneppé teszi. „Beatus vir!”

2. Találkozásunk az Úrral az örök élet kapujánál.

Nem képletes beszéd, hanem isteni valóság.

a) Az Úrhoz mindenki eljut. – Az ítélő Bíró várja az embert, hogy igazságot tegyen az életéről. Ez a találkozás szent és valóságos ünnepnap. Hazaérkezés az örök hazába. Mindenkinek átmeneti otthona a föld, mindnyájunk közös találkozója az örök élet kapuja. „De örvendezzenek mindazok, kik benned bíznak, lakjál bennük, hogy mindörökké vigadozzanak, és dicsekedjenek mindazok benned, kik szeretik nevedet” (Zsolt. 5,12).

b) De az ünnepet, az élet ünnepe az üli, aki az Úrtól az örök maradás kegyelmét kapja. Ennek lelkéből kicsordul a Zsoltáros szava: „Örvendezem és ujjongok benned, zsoltárral dicsőítem, óh fölséges nevedet!” (Zsolt. 9,3). – Maradj velünk, Uram! – imádkozzuk a földön; „maradj Velem örökké!” – mondja válaszul az Úr. „Áldjátok az Urat mindnyájan ti, az ő választottai, üljetek ünnepnapot és hálával zengjétek neki!” (Tób. 13,10). – Ez a perc az élet legigazibb ünnepe. Tehát nem a félelem, az ingás, a rettegés éljen bennünk. Legfeljebb az a félelem, amelyről így zeng a Bölcs: „Az Úr félelme tisztesség és dicsőség, vígság és örömkoszorú” (Sir. 1,11). – Hiszen hazatérésről, örök találkozásról van szó! – Csak ki kell tartani az életúton – Isten keresésében. Azért szent a mi lelki munkánk, mert Istent keres. Minden megalázkodás, meghajlás, hódolás, előretörés – **földi ünnepteremtés**. De az Istennel való földi találkozás azért szent és keresendő, mert azután jutalomként köszönt be a legnagyobb és legigazibb ünnep: **Istennel való örök együttélés**. Így fogunk a Zsoltáros szava szerint élni: „De örvendezzenek mindazok, kik benned bíznak, lakjál bennük, hogy mindörökké vigadozzanak, és dicsekedjenek mindazok benned, kik szeretik nevedet” (Zsolt. 5,12).

Bef.: Az ünnepeket és hétköznapiakat váltakozva találjuk a hónapok soraiban. Szürke napot emelkedett ünnep követ. Benne áll az egész múlandóság lepergő malmában... Változást okoz minden a lélek világában is. A szürkeség köde homályt, az ünnep fénye lélekemelkedettséget hoz... De azért **nem az igazi ünnep** a föld ünnepe, mert mégis csak múlandó az egész... **Az örök élet kapujánál való Isten-találkozás** örök és változhatatlan. – Boldog az az emberi lélek, amely így érte el a szent találkozást, mert örök ünnep kezdődik végnélkülivé szélesedő életében.

*

VII. beszédlánc címe: **Hogyan közeledik felénk az Isten?**

(1959. Budapest, Szt. Erzsébet templom)

Végül is ebben a beszédláncban újra hangsúlyozhatjuk Advent legnagyobb ajándékát: Maga a végtelen isteni Szeretet alázkodik le hozzánk eljövételével

1. beszéd: **A hatalom jelzésével**

Bev.: Advent első vasárnapja azt hirdeti: várunk, készülünk, mert jön az Úr. Nem lesz éreketlen, ha az Advent négy vasárnapján ezt a kérdést vetjük fel: vajon hogyan közeledik a várakozó és készülő

ember felé az Isten? – Erre a kérdésre négy Evangélium adja meg a feleletet.

1. A mai Evangélium így felel: a hatalom jelzésével jelentkezik a föld embere előtt az Isten.

Ha ezt a gondolatot bevezető formában magyarázzuk, akkor azt kell mondani: mindig valamilyen erőt képvisel, s ennek a képviselőnek nagysága, vagy kicsisége adja meg az ő értékét. Ha a mindenható Istennek értékét keressük, akkor az őshatalom birtoklásában lehet megállapítani. Ha az embernek értékét keressük, akkor ennek a Mindenható hatalomnak megtalálásában tudunk reádobbnenni a tényre. Ha ezt a bevezető tételt előredobjuk, akkor elénk áll a gondolatfűzés két pontja. Első, amit a mai Írás mond: **az erő jelentkezésében mutatkozik be az Isten.** –Ha ezt az első gondolatot nézzük és részletekre bontjuk, akkor evvel kell kifejezni: **a nemlétnak világgá teremtése az Isten első nagy hatalmi tette.** – A szellemi embernek teremtése, **a léleknek mint Isten leheletének emberbe helyezése a hatalmas Isten második tette.** – **Az isteni törvény meghirdetése** – paradicsomban, vagy Mózesnek adott isteni törvények hirdetésével– **az isteni erőnek harmadik nagy tette.** – **A nagy világ fenntartása,** az emberiség vezetése, az élet minden kérdésében való segítség nyújtás **az Isten negyedik nagy tette.** – Ez így megy végig az emberiség történelmében, és arra lehet rádöbbnenni, hogy minden életmozzanat a mindenható Isten végtelenségének cselekedete, és minden ilyen cselekedet olyan módon lép életbe az ember előtt, hogy rádöbbnenti arra az igazságra: minden, ami jelentkezik, a hatalmas Istennek teremtő szava. – A mai Írás is mondja: az ember életének célbafutása és célérésének történelmi törvényekben jelentkezése a hatalmas Indító szavának ténye. És minden nagy célkitűzés és vágy jelentkezése azért történik, hogy az visszahasson a következő életszakasz cselekedeteinek sorozatára. – Fényt akarok e szent helyen, amely – ha lobbantom a tüzet – meglátatja, hogy első a cél fogalma. Ha hatalmi erőt mutat az Isten, ha életcélnek nagyszerűségét tűzi ki az Isten, ha a törvények döntő szigorúságát rajzolja elénk Isten, ez mind azért történik, hogy az egyetlen értelmes lény a földnek arra döbbsenjen rá, hogy **nincs hatalom más, mint az Isten.**

2. Miért kell ennyire hangoztatni az isteni erőt? E kérdéssel jutunk a második ponthoz: azért, hogy: „Ma, ha szavát meghalljátok, meg ne keményítsétek szíveteket” (Zsolt. 94,8).

Szemeink ködös függőnyeit húzzuk szét, hogy lássuk az Isten nagy erejét, hogy az öngóg el ne ragadjon, hanem alázkodjunk meg az Isten előtt. Így jön a második igazság elő: megjelenik az Isten nagy hatalma, hogy előrelöbbszen az embernek lelkéből az alázatos meghódolás. Tehát **erő az Isten és hódoló gyermek az ember.** Hogy így van ez, az első bűn történetétől kezdve az igazolja, hogy mint a bűnök bűnét említik az öngóg jelentkezését. Nem a negyedik, vagy hatodik, hetedik parancs megszegése, hanem a góg szellemének diadala a bűn. A legnagyobb bűn a **góg,** mert **szembeszállás az egyetlen Hatalommal, Aki az Isten.** – Mit mond a kígyó, mikor megkísérti az első emberpárt? „...Mondá erre a kígyó az asszonynak: dehogy is haltok meg! Csak tudja az Isten, hogy azon a napon, amelyen arról esztek, megnyílik szemetek s olyanokká lesztek, mint az Isten...” (1Móz. 3,4) ...Miért építették a bábéli tornyot? Azért, hogy Isten fölé emelkedjenek... Miért szól az Isten? Hogy az alázatosság hangját csendesítse és az Isten mindenhatóságának hódolatosává tegye az embert. Ha ezt a gondolatot erősen belevéssük, égetjük a mi lelkünkbe, akkor arra fogunk rádöbbnenni, hogy azért nőttünk ki az anyaföld mélyéből és azért vettük égi Atyánknak lélek adta szent leheletét, hogy ez a szent lehellet tudatos hódolata legyen a mindenható hatalmas Istennek. – Vegyük észre, hogy a természet minden élőlénye – a legkisebttől, a parányi atomtól kezdve a csillagok milliárdnyi világáig– egy tételt hirdet, amit a fizika így fejez ki: az élettelenek és élők a törvényeknek hű szolgálói. – Nem épít egy méh sem öt vagy kilencszögű sejtet, csak hatszögűvé alakítja, mert ez a legrégebbi forma, amely nemes munkával legnagyobb üres teret teremt. Nincs olyan pók, amely tanulná szabályos vonalhúzásait... Nincs egy sem a pókok között, amely nem menne fel a csúcsra és nem szőné azt a szálát a tenger színe alá is, hogy megőrizze azt az életfeltételt, amelyre szüksége van... A bükkfa tavasszal hozza a rügyet, nem máskor... A tudattalan világnak az az Isten előtti hódolata, hogy a törvényeknek tisztelője. **És a lények lénye, az ember?** Mivel mutatja meg Isten előtti legnagyobb szeretetét? Azzal, hogy alázatos lehajlással lesz az Isten hűségese.

Bef.: Ha mindezt egybefoglaljuk, egy mondattal lehet zárni a mai beszédet. Döbbsenj rá ember arra, hogy az Isten jelentkezésének első mozzanata az erő, a hatalom jelentkezése. Döbbsenj rá arra is, hogy ennek az erőnek és hatalomnak hűségese és alázatos követője kell, hogy legyen az Isten Adventjét járó és Őt váró ember!

2. beszéd: **Az ige erejével**

Bev.: A hatalmas Isten szava így zeng a természetben: „A mennyekből hallattad ítéletedet, a föld megrendült és elcsöndesedett...” (Zsolt. 75,9). De folytatólagosan ezt mondja az Írás: „Isten dicsőségét beszélék az egek... az egész földre elhat szózatuk, s a földkerekség határait szavuk” (Zsolt. 18,2 és 5). – De kérdezem: és ha zengő a néma természetnek Istent dicsőítő dala, akkor beszédes-e az ember fiai számára az Istenatyja? Az Ő személyes szava? – A felelt így hangzik: közeledik felénk az ige szárnyain az égi Atya...

1. Szól élő követői útján.

a) Összes próféta hangjában... Küld az Úr, hogy csendüljön az isteni ige. Mózesről kezdve... „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korokban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1).

b) A rezonáló lélek teremtése útján. „Elvégre is micsoda mindaz, ami test, hogy hallhassa az élő Isten szavát... Inkább te járj oda: hallgasd meg mindazt, amit az Úr, a mi Istenünk mond néked...” (5Móz. 5,26 és 27). – Sőt nem is állhat ellen az ember! „Nincs senki, aki ellenállna Hangjának” (Judit 16,17). Mindenki hallja! De nem mindenki hallgatja. Olyan hang, amely száll, de olyan hangszer, rezonátor, amelyen átszáll...

2. Felel reá az ember a hit alázatával.

a) „Íme abban, aki hitetlen, nem igaz a lélek, az igaz azonban hite által él” (Hab. 2,4). – Nem is javulhat meg az ember a törvény által, „hanem a Jézus Krisztusba vetett hit által” (Gal. 2,16). „A hit reményeink alapja, szilárd alapja és a nem látott dolgok igazolása” (Zsid. 11,1).

b) És aki nem hisz? Az is hinni fog, amikor a **nehéz idők** útján szól az Isten...

Bef.: Szól tehát az Isten **személyes úton**, csak **hallgassa** az ember az alázatos odahajlással.

3. beszéd: A lélek átalakítása útján

Bev.: Csak „hatalmas” az Úr és „hódoló” az ember? – kérdeztük Advent első vasárnapján. Majd azt is megállapítottuk, hogy igeként is csendül az Isten szava és hittel felel az ember... Most azt keressük: milyen munkát indít meg bennünk az Isten?

1. Feltámaszt a bűn halálából.

A bűnös ember – a föld testi lény. Az Úr népe – a lélek nemzedéke.

a) Harsonázva hív... „Tartsatok bűnbánatot...” (Mt 3,2).

b) Áldozatosan segít. Int: „Bátorság! Ne féljete! (Iz. 35,4). Áldozattal tisztít: „Feláldoztatott, mert ő maga akarta, és nem nyitotta meg száját; viszik, mint juhot leölésre...” (Iz. 53,7) ...Tisztulóan sodró patakok nincsenek, de lélek van! „Az a víz, amelyet én adok, örök életre szökő vízforrás lesz benne” (Jn 4,14)...

2. Belelendít a lélek csodás életvilágába.

Nem az élettelevény, vagy az összegyűjtögetés az érték, hanem a tiszta életet élő és virágba fakadó felfejlődés az ember feladata.

a) Kapunk. A látás kegyelmét vévén – „fényt hordó”, a keresés kegyelmét vévén – „útkutató” és életszeretet kegyelmét vévén –örök életet áhító az ember. „A lélek az, ami élte...” (Jn 6,63).

b) De alakuljunk!: „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

Bef.: „Gaudete” vasárnapot ültünk. Vigadjatok! Nem maradunk a „föld népe”, hanem kivirágozva leszünk az Isten nemzedéke. „Örvendeztem, mikor azt mondták nekem: az Úr házába megyünk” (Zsolt. 121,1).

4. beszéd: Az égi Ige megtestesülése útján

Bev.: Az utolsó és döntő **közeledés** olyan tény, amely **az Isten és ember örök összetartozandóságát** biztosítja. – Miben áll ez?

1. Személyesen jelentkezik az ég Ura.

a) Beteljesednek az égi igék.

b) Emberré lesz az égi Ige.

2. És Istent hordozóvá lesz a föld embere.

a) „Az Ige testté lett, és közöttünk lakott” (Jn 1,14). De így is igaz: és bennünk lakozék. Sőt így is igaz: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28).

b) És isteni tevékenységbe lendül életünk. Alázkodunk – a pásztorokkal. Hiszünk – a királyokkal.

Élünk – a bűnökből feltámadt embertestvérekkel. Végül életet teremt mindez lélekkisugárással és – dalolva szolgálunk égi Atyánknak.

Bef.: Íme! Így jön hozzám az Úr, hogy Magához vezesse zarándok-úton járó lelkemet.

* *

– Most Advent négy vasárnapjára beszédlánc – és beszéd-címeket közlünk. A beszédláncok egymásutánja is sorozatot alkot.

I. beszédlánc címe: Földi ember útja

(négy vasárnapra bontva és lehetőleg az Evangéliumhoz alkalmazva)

1. beszéd: Nézés – befelé
2. beszéd: Nézés – felfelé
3. beszéd: Próba – önmagára hagyatva
4. beszéd: Próba – Isten segítségével

*

II. beszédlánc címe: A kinyilatkoztatás fénye mellett

1. beszéd: A paradicsomi ember
2. beszéd: Az elesett ember
3. beszéd: A megbiztatott ember
4. beszéd: A „Betlehem embere”

*

III. beszédlánc címe: A „Rorate” népe

1. beszéd: Az életcélt látók
2. beszéd: Az Úr fogadására készülők
3. beszéd: Az önfegyelmezés erőse
4. beszéd: A próféták figyelője

* * *